

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, - nočna 2996, 2994 in 2050

SCOUENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Republikanska zmaga v Španiji

Monarhisti niso kandidirali - Revno kmetsko ljudstvo je glasovalo za agrarno reformo

Pariz, 29. junija.

Volitve v ustavodajno skupščino nove španske republike so se začele v nedeljo, 28. t. m., zgodaj zjutraj in so se ob 4 popoldne že končale. Ko to pišemo, točni rezultati še ni znani, gotovo pa je, da je dobila koalicija republikanske buržuažije in socialistov večino, ki pa nikakor ni dvetretjinska, kakor je upala sedanja provizorična vlada. V ustavodajni skupščini, ki bo šela 460 narodnih zastopnikov, bo namreč najmanj 200 članov opozicije, sestavljene iz takozvanih radikalnih socialistov, sindikalistov in katalonskih avtonomistov. Če vpoštevamo, da vladna koalicija, ki združuje konservativno liberalno skupino sedanjega predsednika Zamore in framsionskimi elementi okrog ministra Lerrouxa in marksiste, kojih glava je Indalecio Prieto, ni bogve kaj solidna, dočim so vse opozicionalne stranke, naj so izvoljene kjerkoli, edine v tem, da ima Španija postati federacija samostojnih republik, potem si lahko predstavljamo, s kakšnimi velikimi težavami se bo imela boriti ustavodajna skupščina.

Katalorci

Kot največji zmagovalec je izšel iz volivne borbe politični voditelj Kataloncev, stari Maura, njegova avtonomistična stranka bo v konstituanti šela 42 poslancev, dočim so centralistični kandidati framsionsko-socialistične koalicije v Kataloniji dobili samo 6 sedežev. Če si predočimo gospodarsko važnost Katalonije pa dejstvo, da je avtonomistična stranka najteže aliранa z radikalnimi socialističnimi in sindikalističnimi elementi, lahko mirno rečemo, da je usoda konstituante odvisna od leaderja Katalonije. Macia je takoj po svojem uspehu, ki je pokazal velik narast avtonomizma tudi v baskijskih provincah in v Navari, imel pomemben govor, v katerem je izjavil, da je cilj njegove stranke federacija držav iberškega polotoka, ki naj obsegajo tudi Portugal in osvobojeni Gibraltar. Pri volitvah samih se je Katalonija pokazala kot najbolj disciplinirana dežela in se v Barceloni ni zgodil niti najmanjši incident, dočim je v ostali Španiji na več krajih prišlo, bodisi med strankami samimi bodisi med volivci in orožništvo, do hudih konfliktov, ki niso ostali brez smrtnih žrtev.

Sindikalisti

Veliko preglavje bo delal konsolidaciji republike tudi poveljnik vojnega letalstva Franco, ki je par dni pred volitvami zamislil puč, da bi se s pomočjo letalske armade polasti vlade. Mož je imel pripravljene že častnike, letala in bomb. Njegov namen je baje bil, da proglaša nekako federalijo španskih sindikalističnih republik po vzoru sovjetrov. Vlada, ki je za to zaradi pravočasno zvedela, je ta puč že v kali zadišila in v prestolici Andaluzije, Sevilli, je celo zmagal republikansko-socialistična koalicija; med kmetskim in kolonskim prebivalstvom pa so dobili večino sindikalisti, ki težijo za diktaturo kmetskega proletarijata in so postavili za nosilca svoje liste majorja Franca. Boljševiki sami so dosegli zelo nezadostno število glasov in ne bodo imeli v konstituanti najbrž niti 10 gasov. Optimisti, kakršen je n. pr. sedanjši šef vlade Alcalá Zamora, pa tudi sindikalistične nevarnosti ne jemljajo preveč resno, ker pravijo, da so razlogi Francovega preobraza na strajno levido bolj osebnega nego stvarnega značaja.

Abstinencija monarhistov

Lar se tiče monarhistov, kot taki sploh niso postavili nobene kandidatne liste in je bojda samo v Baskih izvoljen neki samostojni monarhični poslanec. Dočim so marksisti, ali recimo jim kar socialisti, imeli tako težko stališče napram sindikalistom, andaluškim kmetom in boljševikom, ki se tudi napram vladnim strankam niso bili izvajati terorja, so imeli velik pogum napram monarhistom pa napram onim katoličnom, ki so šli v volivno borbo v okrilju od izgnanega kardinala Segure ustavnovljene »Acion Nacional«. Kjerkoli imajo socialisti močno organizacijo, so osnovali socialistično milico, katero so v nekaterih krajih celo oborožili. Monarhistom je bila tako vsaka politična manifestacija onemogočena. V občinah na deželi, kjer so, kar znano, maja meseca pri občinskih volitvah pod grofom Romanesom večino dobili monarhisti, so morali monarhični občinski svetniki odstopiti.

Katoliška stranka

Pri volitvah je nastopila tudi katoliška »Acion Nacional«. Težko pa, da bi dobila kaj prida poslancev. Pridiški »Acion Nacional« so bili povsod izpostavljeni velikemu teroru. Tako n. pr. so v Madridu, kjer je dobila pretežno večino framsionsko-socialistična lista, socialistični milicijski udrli v neko predmestno cerkev, kjer so do smrti pretepli duhovnika, katerega so vrgli s prižnico, pod pretezo, da je v svoji pridiški agitiral za »Acion Nacional«. Kar se tiče programa »Acion Nacional« je treba odločno priznati, da njen program popolnoma abstrahira tako od republikanske kakor od monarhične državne oblike, in dočim nekateri trdijo,

da so se zatekli pod okrilje »Acion Nacional« monarhisti, pravijo drugi, da so se hoteli v nej zbrati republikni prijazni katoličani, ki naj bi bili podpora desnemu krilu republikansko-socialistične koalicije proti anarcho-boljševiški levici. Dočim je program »Acion Nacional« povsod v katoliškem svetu žel popolno odobravanje, kar se tiče obrambe religije in moralnih principov, na katerih stoji slekjoprej narodno in kulturno življenje španskega ljudstva, je imelo poudarjanje individualne lastnine kot absolutne baze splošnega blagostanja nekoliko reakcionaren značaj, dočim je njeno odklanjanje diktature enega razreda našlo simpatičen odmev tudi med liberalno orientiranimi elementi. Velika napaka pa je, da »Acion Nacional« načeloma zavrača vsak federalizem in avtonomizem, postavljač se na bazo narodnega edinstva, ki v Španiji že od 16. stoletja sem dejansko značil kulturno in gospodarsko hegemonijo kastilske rase. Zato je tudi razumljivo, da v baskijskih provincah in Navari »Acion Nacional« ni dobila poslanca, ampak da je tam, j. b. izvoljen nek pravi in pristni monarhist. Ali pa je »Acion Nacional« takoj zatajila svoj unitarističen program in se prilagodila Baskom?

„bojni“ Zamora

Zanimivo je tudi, da so bili izvoljeni vsi ministri, in ni brez žalostnega humorja dejstvo, da je pobožni g. Alcalá Zamora, ki si je takrat, ko ga je dal odvesti v zapore general diktator Berenguer, izprosil dovoljenje, da sme prej še k sv. maši, v nedeljo, dne 28. t. m., obisk sv. maše v Madridu opustil, da se prikupi svojim framsionskim zaveznikom! Volivna udeležba je bila povprečno 70 do 80 odstotkov, kar je za Španijo zelo veliko. Iz tega bi sledilo, da je v Španiji monarhistov nekako 20 odstotkov. To bi se reklo, da je njihovo število od maja meseca,

ko so se vrstile občinske volitve v znamenju plebiscita za ali proti republiki, silno skopnelo.

Bodočnost je slekjoprej negotova

Kakor vidimo, se še vedno ne da ničesar prorokovati o bodočem razvoju španske republike. Dočim sindikalisti, ki so iznenada dobili vodstvo v sedaj odstavljenem šefu vojnega letalstva, trdijo, da bodo konstituanto spremenili v konvent, ki bo diktatorični izraz ljudske vojne, je meščansko framsionstvo, opto vseskozi na marksistično delavstvo, oziroma njegove voditelje, prepričano, da se bo mirno konstituirala meščanska republika, pobarvana s socializmom. Mnogi tudi menijo, da bodo načelne odločitve v bodoči konstituanti zelo paralizirane po osebnih in klikskih momentih, ki so od nekdaj v

političnem življenju Španije igrali prvenstveno vlogo. Vendar pa je čisto gotovo, da bo načelna odločitev, vsaj kar se tiče alternativ med centralizmom in federalizmom, izsiliła avtonomistična katalonska stranka, ki tvori danes najglavnnejšo in najresnejšo skrb framsionsko-marksistične koalicije.

Kaj čaka cerkev

Kar se tiče katoliške cerkve, si seveda ne smemo zapirati oči pred dejstvom, da je najmanj, kar jo čaka, separacija, kakor jo je uveljavilo pred tridesetimi leti francoska republika. Če vpoštevamo tudi pritisk, ki ga bo vršila na vladno večino radikalno protivrska opozicija, ki bo v nekaterih članilih skorod do boljševizmu, potem se ne bomo veliko motili, če napovedujemo, da bo ločitev Cerkve od države v Španiji skrajno neblagohotna in perzekutorična. So pa katoličani, ki spričo tega nikakor ne izgubljajo dobre volje in poguma, ampak se nasprotin čutijo vzpopodbujeni k intenzivnejši verski in kulturni delavnosti, da bi iz Cerkve, rešene vseh privilegijev prošlosti, okrepljene v boju in izčišene v trpljenju, pognali trajni sodovi novega življenja. Zgled je Francija.

Konservativna republika - kaj je to?

Mi rabimo republiko, ki bo rušila

Londra, 30. junija os. Današnji »Times« pričuje uvodnik o španskih volitvah ter naglaša, da je španska republika prav za prav neprizakovani rezultat popaščenih občinskih volitev, kajti te so dole večino monarhističnih kandidatov. Dejstvo, da je od 50 mest 45 glasovalo za republiko, so smatrali za zadostno, da proglaši republiko brez ozira na glasove podeželskih občin. Toda vsa ta razmotrovanja so sedaj nepotrebitna, ker se je v teknu dveh mesecev republika vsidrala tudi že v podeželskih pokrajnah — nekoliko s silo, nekoliko z razširjanjem alarmantnih vesti, nekoliko pa tudi s požiganjem samostanov in cerkv, kar je povzročilo panike med narodom. Zanimivo je, kar pripoveduje dopisnik »Timesa« o tako imenovanih konservativnih republikancih. Alcalá Zamora in Maura spadajo v to skupino, a sta edina v celiem kabinetu. Razumljivo je, da so jih radikalni ele-

menti tudi pustili v vladu, samo zato, da bi španski narod laže pojedel grenko pilulo, če je nekoliko poslajena. Pilula je zavžljiva in sedaj radijalni strujari in socialisti ostro napadajo »Republiko conservadora«. Znano je, kako je član sedanjega kabineta napadel ideale svojega šefa: »Konservativna republika? Kaj pa je to, kaj pa naj ohrani? Vero, ki nič drugega kakor ne-popolstvijo in fanatizem? Armando, ki je aristokratična? Sodnijo, ki je faraonska? Politično upravo, ki je nezmožna in populoma korumpirana? Ne! Mi nimamo nič legega ohraniti, in kar mi potrebujemo, je republika, ki bo razdirala.«

Dopisnik »Timesa« pričakuje poostreitev republikanizma in z vso sigurnostjo napoveduje nadaljnji boj proti cerkvi, katerega pa ne bo več vodil zmerni Zamora-Kerenski, ampak framsion Leroux-Trocki.

Protizidovski izgredi v Solunu

Obsedno stanje? - Srditi boji v židovskem oddelku - Komunisti se vmešavajo

54 družin brez strehe

Atene, 30. jun. tg. Kakor poročajo vesti iz Soluna, so preteklo noč grški nacionalisti požgali v Solunu 200 židovskih hiš. Smatra se, da to stevio še ni točno.

O dogodkih pretekle noči je izdala vlada oficiellno poročilo, da je zvezcer ob 21.30 gruča grških nacionalistov napadel kavarino, v kateri so se nahajali povečini židje. Pribitela je policija, ki je demonstrante razgnala. Nekoliko pozneje je neki grški vojak napadel žide v njihovem okraju. Nemiri so se nadaljevali, tako da je moralo biti poslano na pomoč vojaštvo, ki pa židov ni branilo, temveč se udeležilo preganjanja. Pri pretepih sta bila ranjena dva Grka in štirje židi. Židi so bili obveščeni o tem napadu in so svoje žene in otroke pravočasno spravili na varno. Nato pa so se zbrali

in se oboroženi branili proti napadalcem. Napadaci so začali hiše in ker so bile v dotičnem okraju večinoma samo lesene hiše, se je ogenj hitro širil. Gasilci so bili brez moči. Zatrjuje se, da so se med židovi pomešali številni komunisti, da bi še bolj povečali zmešljavo. Arctiriani je bilo 40 oseb, med njimi 7 komunistov. Izraelitična občina je izjavila, da odklanja pomoč komunistov. Vlada je dala oblastem v Solunu najstrožje naredbe, da zabranijo nadaljnje hujškanje v lokalnih listih. Venizelos je izjavil, da je zelo ogoren. Sirijo se govorice, da je bilo pri požaru 10 smrtnih žrtev in 50 ranjencev.

Vlada zaenkrat še noč preglasila obsednega stanja v Solunu. Sklicuje se na to, da je policija storila vse, kar je moglo, da pa je moral obenem poslati svoje sile tudi na pomoč radi stavke, ki je izbruhnila med pekovskimi delavci. Zagrozila pa je

vlada, da bo vse krive eksemplarično kaznovala. Vlada je objavila, da je pri požaru postal brez strehe 54 družin. Smatra se pa, da vlada noče priznati polnega obsega katastrofe. Vlada je sklenila, da bo židovski okraj v Solunu na novo zgradila, in sicer ne več hiše iz lesa, temveč iz kamna. Oškodniki prebivalci bodo dobili primerno odškodnino.

Malta, 30. jun. AA. Sem se je vrnila iz Grčije nenadoma vojna ladja »Ramillies«. Pravijo, da je na tej ladji izbruhnil upor.

Atene, 30. jun. AA. Velikanski požar je popolnoma uničil židovski del mesta v Solunu. Menijo, da so zanetili požar protizidovski elementi. Zgorelo je nad 20 lesnih hiš. Brez strehe je ostalo 250 rodbin. Vlada je poslala tja čete, da preprečijo nadaljnja nasilstva. V mestu vlada veliko razburjenje.

Izjava nove bolgarske vlade

„Da bo Bolgarija uživala prijateljstvo vseh držav“ — „Ne pričakujte čudežev, toda mi imamo dobro voljo“

Sofija, 30. junija AA. Bolgarska agencija poroča: Po avdijenci na dvoru je dal Malinov dopisniku agencije tole izjavo: Bolgarski narod in suveren sta nam izkazala čast in poverila svoje zaupanje. Na nas je, da izpolnilo dolžnost do nju. Novi kabinet, ki je prevzel vladu, ima nalog, da začne resno gospodarsko delo. Prepričani smo, da bolgarski državljanji ne pričakujejo od nas čudežev, nego samo to kar je mogoče in razumno. Dela se bomo lotili v izredno hudih razmerah, posebno finančnih. Vendar ne obupujemo, temveč hočemo vse sile posvetiti razvoju in mladini naroda.

Dalje Malinov naglaša, da je najglavnnejši pogoj za gospodarsko in finančno sanacijo države, da

se čimprej uvedeta mir in red, in zato vlada ne bo nikomur dovolila pod nikakim pogojem, da ju krši. Da pa se tak mir zagotovi, je potrebno, da si pridobimo zaupanje tujine. Vlada bo zato iskren prijateljstvo in neprijateljstvo vsem tistim, ki sejejo nemire. Da se mir ohrani, bo vlada storila vse. Stremela bo za tem, da bo Bolgarija uživala prijateljstvo in podporo vseh držav, pri čemer se bo seveda poslužila prijateljstva, ki je že izkazano. V tem prijateljstvu vidimo jamstvo za razvoj in izboljšanje razmer v Bolgariji. Vse to je program vlade, ki bo vse storila, da ga uresniči. Pri tem bo hvaležna vsem tistim, ki jih bodo pomagali.

Sofija, 30. jun. Z. V političnih krogih se zatrjuje, da bo nova vlada napravila danes velike sprejembe ne samo v notranji upravi, temveč tudi v diplomatskem zboru. Značilno je, da so mnoge osebe, ki so sodelovale pri padcu Stambolijskega, že odpotovale v inozemstvo. Vodstvo zemljoradniške stranke opozarja vse svoje pristaše, da se absolutno varujejo vsakega maščevanja nad svojimi nasprotniki.

Eucharistični kongres na Krku

(Izv. brzovoj »Slovenc«.)

Omišalj, 30. junija 1931.

Eucharistični kongres v Omišlju je bil danes sijajno zaključen. Ogromna množica ljudstva je prisotna na njiju iz vseh zupnj otoka Krka in iz Hrvatskega Primorja. Med ljudstvom je vladalo najlepše pobožno razpoloženje. Procesija iz mesta na morje in nazaj je bila veličastna manifestacija katoliške vere našega naroda.

Medtem ko Amerika predlaga...

Francoski politik o denarnih posledicah Hooverjevega načrta — „Srednja Evropa prepočasi reagira“ — Kdo bo nadomesti izpadle reparacije?

Pariz, 30. junija. sr. Stališče, ki ga bodo zavzele srednjeevropske in vzhodneevropske države glede ameriškega predloga, naj se za eno leto prenehajo vsa plačila v zvezi s svetovno vojno, zelo zanima francosko javnost. Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se s parlamentarjem zelo odličnega ugleda, ki je pri zadnjem debati v državnem zboru zavzel odklonilno stališče. »Evropski vzhod po mojem mnenju prepočasi reagira. Isto je bilo tudi pri načrtu avstro-nemške carinske zveze. Vse evropske države so že zavzele svoje stališča, le srednja in vzhodna Evropa se še nista javili. Mednarodni politični položaj bi bil danes že razčlenjen, če bi bile zaveznice Francije brzo reagirale na ameriški predlog. Ne rečem, da bi morale zavzeti naše stališče. Katerokoli stališče, samo da bi bile storile hitreje. Tako pa se je ustvarilo mnenje, da smo v resnicu samo mi Francoski oni, ki stalno oviramo pomirovjanje evropskih narodov, da smo le mi tisti veliki sebični, ki nočemo podati Nemčiji roke v sporazum. Če bi bile vse prizadete države takoj odgovorile Ameriki z jasnim: da ali ne, bi bila stvar mnogo lažja, in šlo bi hitreje.«

Šele pred par dnevi so prišli sporadični glasovi listov iz držav srednje Evrope, iz katerih je bilo mogoče brati, kako veste so ti narodi vprašanje prerešetvali in da so naposled prišli do zaključka, katerega smo mi izrazili takoj prvi dan, namreč, da se je treba odkriti pred idealizmom ameriškega predsednika, ampak da bo treba na drugi strani tudi resno misliti na to, kako nadomestiti izostale nemške reparacije v proračunu. To je bridko vprašanje. Če mi pristanemo na Hooverjev predlog, bomo morali pač nastaviti davke, da izpolnimo vrzel. Davkov ne mara nikdo plačevati, če presegajo golove meje. Isto bodo morale narediti tudi druge države. Vsoto, ki so jo dobivale od reparacij, bodo morale nadomestiti z dodatki do davkov. Ne samo, da to ni prijetna vest za davkoplăcevalce, ob sedanjem krizi pomeni to obremenitev, ki postane prav lahko nevzdržljiva. Zato pa pravim, da bi bilo delo olajšano, če bi bile prizadete države takoj odgovorile jasno in brez oklevanja, kako sodijo o ameriški inicijativi.

Pogajanja v Parizu zastajajo 16 držav sprejelo načrt — Italija vabi Brüninga

Francoski: Ne!

Pariz, 30. junija. tg. Potem, ko so bile končane francosko-ameriške konference, so se še Laval, Briand, Pietri, Poncelet in Flandin posvetovali do polnoči, na kar je Laval izjavil zastopnikom listov: »Prisli smo do skrajne meje. Naj se Hoover tudi zakopljne za svoj kongres, jaz se bom zakopal za svoje volivce, ki bodo nedvomno izrazili svojo voljo. Javno mnenje ne bi razumelo, če bi mi šli le dalje. Ostal bom trden. V sredo bo prislo do odločitve.« — Zastopnik Amerike je izjavil na konferenci, da čaka na nove instrukcije iz Washingtona.

V popolni zagati

Pariz, 30. jun. tg. Senat je sklenil resolucijo, ki se glasi: Vpostavljam dejstvo, da tvori spoštovanje sklenjenih pogodb in dogovorov edino trdno podlago za mednarodne odnose in za obveznosti in koncesije vseake vrste, ki jih je Francija držala že 13 let v svrhu ohranitve miru, odobrava senat izjavo vlade in prehaja na dnevni red. Po debati o Hooverjevem predlogu je senat v nočni seji nadaljeval razpravo o dodatnih kreditih. Ni še znano, kakšna je bila razdelitev pri glasovanju pri raznih skupinah senata.

Ta zaupnica je bila sklenjena s 197 glasovi proti 5, pri čemer se je 100 senatorjev odtegnilo glasovanju. Senator Lemery, ki pripada desnicu, je izjavil, da francoski odgovor ne zadovoljuje nikogar. Francoski odgovor predlaga sistem, ki bo ukinil reparacije. Francoski proračun pa bo na novo obremenil francoske davkoplăcevalce. Ni mogoče presoditi, kako daleč bo vplivalo prekinjenje plačevanja. Francija bi bila mnogo na boljšem, če bi ostala na tem, da se striktno izvaja Youngov načrt. Nato je govoril finančni minister Flandin, za njim pa je izjavil ministriški predsednik Laval, da je sedanji položaj po vojni najkocljivejši. Vsekakor je pri tem vpoštovati, da vprašanje reparacij ne sme priti v razgovor. Ostali mora v veljavi haški dogovor. Francija ne more odkloniti ameriškega predloga, toda tudi sprejeti ga ne more brez pridržkov. Postopanje francoske diplomacije se sicer ne more napadati, vendar pa je bila Francija presenečena radi gotovih dejstev. Da se preprečijo nadaljnja presenečenja, je dobro, če bi se med nemško in fran-

Slišali ali vsaj brali ste govore nekaterih naših poslancev na državnem zboru. Ti trdijo, da se naj žrte, ki jih nalaga ameriški predlog posameznim državam, doprinesejo na račun kreditov za oboroževanje. Nimam nič proti tej misli. Sijajna je v pomenu dejansko pripravo na razočrnileno konferenco prihodnje leto. Toda rad bi videl, da enake žrte doprinesejo tudi Nemčija, ki kljub krizi in katastrofnemu stanju svojega gospodarstva izda več za oboroževanje, kakor je izdala cesarska Nemčija pred vojno. Zavedate se, da politika ni gol idealizem. Tudi pri emeriškem predlogu moremo za idealno stranjo iskati mrzle politične račune.«

»Ameriške žrte so velike, tako trdijo vsi v zboru. Ali je kdo že izračunal, koliko ameriškega denarja leži v nemški industriji. Moj kolega Louis Marin je v zbornici navedel številko 200 milijard frankov privatnega kapitala. Ne vem odkod je dobil te številke. Sicer sta pa v današnjem »Figaro« lahko brali natančno statistiko Američana Morton Fullertona o investicijah velikih ameriških bank v Nemčiji. Samo na posojilih so te banke izročile nemški industriji daleč nad 25 milijard frankov (50 milijard Din — op. ur.), koliko pa posejejo delniškega kapitala nemških delniških družb, pa se ne da ugotoviti. Ko je Hoover predlagal, naj se pride Nemčiji na pomoč, je pri tem tudi priznal — in to je hvalevredno zanj — da mu leži pri srcu usoda teže denarja v slučaju, da bi Nemčija res falirala. Ali ne izgleda vsa stvar potem tako, kakor da bi bil mobiliziran ves svet, da naj pride na pomoč Nemčiji in s tem reši ameriški denar, ki je tam investiran? Ne trdim, da imam absolutno prav, toda opozorim pa vendarne na to materialno ozadje, ki igra svojo vlogo.«

Zelo nas pa mora tudi podpreti dejstvo, da danes podpisi na merodajnih pogodbah nimajo več tiste veljave, kot bi jo morale imeti. In čudno je vsekakor, da Evropa ni bolj složno protestirala proti pravcatemu razdejanju podpisanih obveznosti, katerega priporočajo Amerikanci. Ne vem, če je to dobro znatenje, kajti kdo ve, kako dolgo bodo držali podpisi na pogodbah, ki so bile podpisane v Versaillesu in St. Germainu.«

cosko vlado začela popolnoma svobodna in odkritočrna pogajanja. Ti razgovori se bodo v kratkem začeli in je Laval prepričan, da bodo imeli dober uspeh. Končno je še izjavil, da nadaljnjih pojasnil ne more dati, ker pogajanja še trajajo.

Stališče ČSR

Praga, 30. jun. tg. Z ozirom na Reuterjevo vest iz Washingtona, da je Češkoslovaška formalno sprejela Hooverjev načrt, doznavata »Prager Presse« iz oficilnega vira, da Češkoslovaška zankrat ni zavzela še nobenega formalnega stališča. Zunanje ministrstvo nikakor ni prikrivalo svojega

stališča k predlogu, ki mu je seveda simpatičen. Češkoslovaška pa bo počakala na pogajanje z drugimi državami in sklenjene dogovore brez nadaljnega voljno odobrila.

Kaj sedaj?

Berlin, 30. junija. AA. Tukajšnji politični krog menijo, da so pogajanja med Združenimi državami in Francijo v Parizu zastala. Ob državi sta izjavili, da je dosežena že skrajna meja koncesij. Tako najbrže se ne bo uresničilo upanje, da stopi moratorij, ki ga je predlagal Hoover, v veljavo že 1. julija. Če se pariska pogajanja ponesrečijo, se bo Nemčija najbrže zatekla k moratoriju, ki ga predvideva Youngova načrt, to pa že pred 15. julijem, ko zapade prihodnja reparacijska anuiteta. V ministrovstvih, ki se bavijo z vprašanjem reparacij, se opaža živahnno delovanje. Vlada je sklenila, da se v pariška pogajanja za izvedbo Hoovrovega predloga ne bo vmešaval.

Pariz, 30. junija, AA. Francosko časopisje zelo napada Nemčijo zaradi njevega pasivnega stališča do Hoovrovega predloga. Sauerwein izjavlja v »Matinu«, da bi bila dolžnost Nemčije podpirati francoske pridržke in tako do kazati, da je pripravljena spoštovati podpisne pogodbe. Pertinax poudarja v »Echo de Parise«, da se položaj Francije ne bo poslabšal, če bi tudi francosko-ameriška pogajanja uspela. Francija je finančno tako močna, da more kazdarkoli diktirati Nemčiji. Nekateri nacionalistični listi pišejo še bolj ostro. List, »Avenir« pravi, da Francija računa ne samo na Lavala, temveč tudi na Maginota, ki bo moral dati Francoskim argumentom primeren poudarek. Maginot je v Lavalomu kabinetu vojni minister.

Brüning pojde tudi v Rim

Rim, 30. junija. AA. Uradni komunikate pravi, da je prejšnji teden nemški poslanik von Schubert sporočil italijanski vladi, da se želite nemški kancler dr. Brüning in nemški minister za zunajne zadeve dr. Curtius napotiti v Rim, da se tu sestaneta s predsednikom italijanske vlade. Predsednik italijanske vlade je nato izjavil, da bi ga ta obisk razveselil. Zato je naročil italijanskemu poslaniku v Berlinu, naj povabi nemška državnika v Rim. Tukajšnji politični krogovi sodijo, da tega se stanka ne bo pred koncem julija.

Newyork, 30. junija. AA. Državni urad poroča, da sta Čehoslovaška in Poljska sprejeli Hoovrov predlog. Do sedaj je odobrilo Hoovrov predlog 16 držav.

Bruselj, 30. junija. AA. Belgijška vlada je danes odgovorila na Hoovrov predlog ter v celoti sprejela ameriški načrt za proglaševanje enoletnega moratorija. Belgijška nota poudarja, da je bila Belgija v vojni zelo oškodovana, upa pa, da se bodo merodajni faktorji pri izvedbi moratorija ozirali na poseben položaj belgijske države.

Nemčija obnavlja zvestobo sovjetom

Verzajška krivica se da popraviti samo v Moskvi — Zastoj v sovjetskih dobavah v Nemčiji

Berlin, 30. junija. d. Dne 24. junija je bila podaljšana tako imenovana berlinska pogodba med Nemčijo in sovjetsko Rusijo (»Slovenec« je že izčrpalo poročilo o tem predmetu — op. ur.). Nemško časopisje, ki je svoje dni, to se pravi pred nastopom Amerike za ukinitev reparacijskih plačil, zelo navdušeno pisalo o prijateljstvu s sovjeti, je to novico sedaj zelo mrzlo beležilo brez veliko komentiranja. Samo desničarski tisk, kar je značilno, ni mogel utajiti svojega velikega zadovoljstva. Odjek in ozemlje je bil neprijeten in kar se poseben Francije tiče, naravnost porazen. Nemško-sovjetski odnosi imajo preveč določeno obležje, da bi jih bilo mogoče spraviti v sklad s splošnimi miroljubnimi stremljenji v Evropi. Prva pogodba, podpisana v Rapallo 1922 med čicerinom in Rathenaum je bila priznana naperjena proti mirovnim pogodbam. Ludendorff, ki takrat še ni užival sloves generala, ki je padel iz duševnega ravnotežja, je to pogodbo imenoval »pogodba osete«. Znano je tudi, kar je govoril ob nastopu avdijencem nemški veleposlanik grof Brockdorff-Rantzau v Kremlju: »Jaz bom storil vse, da dokažem, da je rapalška pogodba začetek nove ere v življenju Rusije in Nemčije.« Ko je umiral, je rekel Čicerinu: »Samo v Moskvi se bo popravila kri-

vica, ki jo je ustvaril verski mir.« To določeno obeležje rapalške pogodbe se ne da zanikavati. Ko so nemški in sovjetski državniki rapalško pogodbo razširili v berlinski pakt z dne 24. junija 1926, je namen tega prijateljstva postal še bolj očviden. Tudi v vodstvu nemške vojske so se zgodile značilne izprememb. Izginiti so moralni generali, kakor Heye, ki niso hoteli sodelovati s sovjeti. Nadomestil je slednjega general von Hammerstein-Equord, ki je odločen pristaš sovjetske države.

Morda ni ljubo vsem našim politikom, da sovjetski tisk tako razsipno opisuje dalekosežne posledice obnovljenja prijateljske pogodbe. »Izvestia« kar ne morejo najti izrazov, ko napovedujejo, kako bo bosta 150milijonski ruski in 70milijonski nemški narod v skupnem delu preobrazila Evropo. Sicer pa tisk najbrže pretirava celo zadevo, kajti znano je, da so se v vprašanju sovjetskih dobav pri nemški industriji pojavile težave. Od 700 milijonov mark, katere so sovjeti zahtevali v Nemčiji v obliki materijalij, je podpisani oziroma plasiranih samo šele 200 milijonov mark. Ostala industrija se nekako postavlja po robu in zahteva državne garancije.

Okrog sveta

Newyork, 30. jun. tg. Ameriška letalca Post in Gatty sta ob 8.25 srednjeevropskega časa pristala v Fairbank na Aljaski. Ko sta startala zopet dalje v Solomona, bi Gatty skoraj smrtno ponesrečil. Gatty se je namreč preveč približal propelerju, tako da ga je oplazil po rokah in prisih. K sreči pa mu je posnelo samo kožo. Iz Fairbanka sta letala odletela v Edmond v kanadskem distriktu Alberta.

Na najvišji gori sveta

London, 30. jun. AA. Malo angleška ekspedicija mladih turistov je dosegla vrh gore Kamet, visok 25.447 cevljev. To je dosegel najvišji vrh na svetu, kjer je stopila človeška noga. Ekspedicijo je vodil mladi angleški turist Smythe. Bil je lani voditelj ekspedicije na Kančenjungo, ki je dosegla 24.340 cevljev visoko goro Jongsong. Gora Kamet je drugi najvišji vrh v Britskem imperiju. Smythe je imel s seboj pet tovarishev. Ze večkrat so poskušali prelezati ta vrh, vendar zmanj. Končno se jim je pri devetem poskusu vendarle posrečilo.

Dunajska tremenska napoved. Menjaje oblačno. Hladno. Severni vetovi.

Protislovenske demonstracijske fašistov v Primorju

Trst, 30. junija. V nedeljo so priredili fašisti protislovensko demonstracijo na Krasu v Sežani. Iz vsega tržaškega Krasa so zbrali slovenske šolske otroke, odete v uniforme »Balliere« in »Piccole Italiane«. Baje je bio otrok 800. Demonstracija naj bi pokazala, kako so se slovenski otroci v osmih letih popolnoma naučili italijančine. Ko bodo ti dečki vstopili v organizacijo »Avanguardistov«, — tako pišejo tržaški listi — deklisce pa v organizacijo »Giovanni Italiane«, bodo po duhu in po jeziku že popolnoma Italijani, in čež deset ali petnajst let kvečjemu bodo to italijanski očetje in italijanske matere, tako da o slovenskem jeziku in duhu ne bo več sledi.

Manifestacija se je vršila v društveni dvorani v Sežani ob navzočnosti vseh civilnih in miličnih oblasti in kraških županov, med katerimi je tudi dosti slovenskih renegatov. Vršila se je tudi javna telovadba in so slovenski otroci prisegli na fašizem. Imena slovenskih udeležencev se berejo v listih že popolnoma poitalijančena. Seveda se je poslala udanostna brzovajka Mussoliniju. Kapitan Grazioli je v svojem govoru kajpada omenil kovarne agitatorje antiitalijanstva, ki po njegovem mnenju še vedno delujejo v temi.

Istega dne se je nahajjal gorški prefekt Tiengo z velikim fašističnim spremstvom v Vipavi, kjer so v Iliriatinovi dvorani razdelili šolskim otrokom nagrade za njih napredek v italijančini. Prefekt je svaril mladino pred krivimi pastirji. Mladina je predstavila fašistično himno.

Istega dne je zbral znani Zlataper slovenske vojne invalide v Tolminu, kjer so se delale invalidom velike obljube in se je poslala udanostna izjava Mussoliniju.

Nervoznost na Dunaju

Dunaj, 30. jun. tg. V avstrijskem narodnem svetu vlada danes najizvahnejše življenje, ker morajo še pred polnočjo skleniti celo vrsto zakonov o trgovini z žitom in moko ter jih objaviti v uradnem listu. Uradni list mora objaviti tudi še zvišanja carinske tarife in nove trgovinske pogodbe. V finančnem in proračunskega odboru je izjavil govorilci socialnih demokratov dr. Otto Bauer: Danšnji dan je hud dan za večino avstrijskega prebivalstva. Kar se bo zgodilo, bo pomenilo začetek podražitve vseh najvažnejših živil, čeprav še niti ni mogoče razgledati do konca. Agrarci zahtevajo, da se carina na žito zviša od 2 na 10 zlatih krov, za moko pa od 6 na 23.5 zlatih krov. Trgovinske pogodbe, posebno z Madjarsko in Jugoslavijo, ki ovirajo zvišanje carin, poteka danes. Začasno so jih podaljšali še do 15. julija, pri čemer ob države ne nasprotujeta takojšnjemu zvišanju živilnih tarifov.

Vladna kriza v Pragi

Praga, 30. jun. tg. Ze več dni latentna vladna kriza je danes javno izbruhnila. Seja ministrskega sveta, na kateri bi se imelo danes ponovno razpravljati o

Blagoslovitev jeseniške cerkve

Nepozaben dan za Jeseničane

Jesenice, 29. jun. 1931.

Gotovo ostane vsem Jeseničanom 28. jun. v neizbrisnem spominu. že davno pred prihodom turistovskega vlaka so se okoli kolodvora zgrinjale množice, da privikrat pozdravijo v svoji sredi prevzv. gospoda knezoškofa. Najkrasnejše vreme je pripomoglo, da je bilo ob tričetrt na 8 na peronu in na trgu pred kolodvorom vse, kar je le moglo zapustiti dom. Na peronu se je zbral celokupen občinski odber z gospodom županom na čelu, deputacije fin. kontrole, raznih uradov in Krekovo prosv. društvo z zastavo in vsemi svojimi odsekami. Ko je vlak s 5-minutno zamudo vozil v postajo, je zaigrala društvena godba in po kratkem pozdravu gospoda svetnika Kastelca se je formalni krasen spred, v katerem je korakala celo vrsta narodnih noš. Od kolodvora do župnišča je ob cesti stalo na tisoče jeseniškega občinstva, ki je hotelo privikrat videti svojega novega vladika.

Ob pol devetih se je presv. ob asistenci 10 gospodov-duhovnikov podal v novo cerkev, nakar so se takoj pričeli obred posvetitve. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo obredom in

ob desetih prostrano cerkev napolnilo. Presvetli je v polnem ornatu stopil na prižnico ter v nepozabnem govoru pojasnili pomen posvetitve oltarjev, relikvij sv. Kancijana, ki so vzdane v oltarje itd. Nato je sledila pri novoposvečenem Marijinem oltarju škofova sveta maša, pri kateri je cerkveni zbor ob spremljavi društvene godbe pod takirko g. Repinca pel Foersterjevo slovensko mašo. Kot je gospod svetnik napovedal, tako je tudi bilo, ravno tri ure je trajala vsa svečanost.

Popoldne ob treh pa je bila dvorana Krekovega prosv. doma do zadnjega prostora napolnjena. Ko je presvetli stopil v dvorano, je bil burno pozdravljen od mnogobrojnega občinstva. Sledila je slavnostna akademija z godbo, petjem, deklamacijami in nastopom otročkov dnevnega zavetišča. Presvetli je z vidnim veseljem gledal pogumne malčke, ki so se tako sigurno kretali po odrvu. Predviden je bil daljši program akademije, a radi vročine in razsežnosti so ga nekoliko skrili.

Res je, da je bil dan 28. junija 1931 za Jeseničane eden najkrasnejših in nam ostane nepozaben.

Praznik gluhenemih otročičev

Učenci 8. razreda na gluhenemici pri pouku zemljepisja.

Ljubljana, 29. junija.

V okusno okrašeni telovadnici ljubljanske gluhenemice se je letos prvič vršila javna proslava Vidovega dne. Stotina gojencev in gojenc se je razmestila po maši na nalašč za to priliko pripravljeni tribuni, da jim je bil tako neoviran pogled v telovadnico. Kajti ti siromaki morejo dojemati vnanje utise samo z očmi in prav zato je bila proslava še posebno zanimiva. Najprej je nagovoril gojence ravnatelj zavoda g. Grm in jim v par kratkih, preprostih stavkih razložil pomen proslave. Ob koncu njegovega nagovora, ki so ga gojenci pažljivo odgledovali in tudi dobro razumeli, so zaklici navdušen pozdrav: Njih Veličanstvo kraj Aleksander — živijo! Nato je gojenc Lapuhova iz 8. razreda deklamirala dve klici narodne himne, za njo pa je imel strokovni učitelj g. Kunšt kратko pa jedrnato predavanje o zgodbini Vidovega dneva, ki so ga gojenci prav tako z zanimanjem dojemali ter nagradili s krepkim aplavzom. Zelo posrečen je bil potem telovadni nastop šestih gojencev, ki so strumno prikorakali v telovadnico pod vodstvom učiteljskega pripravnika g. Rupnika ter izvajali simbolično sliko naše narodne borbe za osvojenje. Vsi gibi te počitice malih gluhenemih telovadcev so bili točni. Pogumno se je odrezal potem tudi gojenc Brezovnik iz 4. razreda s svojo deklamacijo »Bogdanček, Jugoslovancek«. Za njim se je poslovila od zavoda gojencov Bolkova, učenka 8. razreda in izrazilna v prisravnih besedah zahvalila svojih součenk in součenec učiteljskemu zboru za njegov trud v teh dolgih osemih letih težkega napornega soljanja. Napisled je izpovoril še g. Cyril Sitar, graver in tiskarnar Ljubljani, ki je bil eden prvih gojencev ljubljanske gluhenemice. Spominjal se je kot zrel mož, kako je pred četrti stoletjem zapuščal baš med

temi stenami zavod, ki je v njemu in njegovim takratnim součem odprl z živim govorom pot v svet in v življenje, in ginjen izrazil zahvalo svojima najboljšima odgojiteljema, sedanjemu ravnatelju zavoda g. Grmu in učiteljici gl. Zupančevi, ki uživa že težko zasljeni pokoj.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je poudarjal živo potrebo po razširjenju zavoda in po ustanovitvi novih zavodov v državi, da se tako čimprej reši tisoče gluhenem mladih iz temnega dna njene trpe socialne usoede ter se jih s šolanjem na zavodih usposobi za polnovredne člane človeške družbe. Izrazil je željo, naj bi Vidov dan kot praznik narodnega osvobajenja postal tudi praznik duhovnega osvobajenja armadi jugoslovenskih gluhenem. — Kot zaključek te intimne proslave je stekel čez plateni srčkan film iz življenja naših kraljevcev na Bledu. Nastopali so tako neprisiljeno in domače, kakor da so se prišli poigrali med to bedino gluhenemu deco kot njeni najboljši prijatelji.

S proslavo je bila združena tudi majhna razstava presenetljivo lepih ročnih izdelkov gojencev. Žal da temi prostori ni prispeli večjega obsega in je bila razstava le bolj dekorativnega značaja. Toda že ta sam drobec marljivega truda naših gluhenemih šolarjev je mogel prepričati vagonar, da je gluhenemica nadvse važna institucija, ki naj bi ji javnost, zlasti pa merodajni činitelji, posvečali čim največjo pozornost. — Prav zato smo težko pogrešila lina teži proslavi predstavnikov oblastev. Videli smo edino zastopnika mestnega načelstva g. V. Čeha. Zlasti žal pa nam je, da se proslave ni utegnil udeležiti načelnik osnovne nastave v ministru prosveti g. Djordjevič, ki je pred dnevi posetil zavod in je bil kot ministarski odposlanec pri zeloščinah izpitih na naših učiteljih najbrž nujno zadržan.

Planinsko slavlje na Kočah

Tržič, 30. junija.

Kdo je pred leti vedel za Koče! Ko pa so agilni Tržičani pred nekoliko leti postavili pod robom planine hčno novo planinsko kočo, kateri je potem sledila še mala planinska kapelica, je ime Koče zaslovelo. Zdaj imajo Koče že svoj ka-

der prijateljev, imajo svoje staine obiskovalce, imajo celo svojo zimsko in letno sezono.

Zadnjo nedeljo so Koče doživljale spet mal praznik. V malo kapelico poleg novega planinskega doma so obesili mal zvonček, ki ga je blagoslovil tržički kapelan g. Zakrajšek, sam sam vnet turist in ljubitelj planin. Slovesnost je bila združena s sv. mašo, ki jo je v nedeljo in potem še na praznik daroval g. Zakrajšek.

Na predvečer slavlja so žareli po planini številni kresovi, ki so se ponovili tudi v nedeljo zvezcer, ko so se kresovom pridružile tudi rakete. Na planini je že v soboto zavladalo vprav navdušeno razpoloženje. Vsi prostori so bili zasedeni, postelj je zmanjkal, saj se je na planino preseči domala ves Tržič, prišli pa so seveda tudi iz drugih krajov. Pred kočo na livadi je bil postavljen mal slavolok s pozdravnim napisom, kapelica pa je bila hčno okrašena z zelenjem in ejetjem.

Pravo navdušenje pa se je pričelo med planinci v nedeljo zjutraj, ko se je iz gozdčka pod kočo oglasil prvi zvok novega zvonca, ki so ga nosili na planino tržički planinci, v prvi vrsti seveda Stajerčev Polde in g. Praprotnik. Po blagoslovitvi je imel g. kapelan Zakrajšek zbranim planincem lep cerkven govor, v katerem je poveličeval lepoto naših planin, kateri lepoti naj služi tudi novi zvon, ki bo od zdaj dalje vabil planince k dužbi božji v to malo kapelico na gori. Nato se je vršilo darovanje za zvon, ki je prineslo nekaj čez isč dinarjev. S tem so planinci pokrili vse stroške za zvon, nekaj bo pa ostalo še za kapelico.

Zvonec tehtel okrog 20 kg, stal je pa okrog 900 DIN. Izdelale so ga Strojne tovarne in litarne

Ljubljani. Največ zaslug za zvon ima pač major France, veteran majorjev, ki že cez 30 let biva na planini in se briga zanjo in za živilo. France je al pobudo za zvon, France je tudi nabiral denar a zvonec. France je sploh duša vsega dobrega in pega na planini. On je zvoncu tudi botroval Ramnega so bili botri še g. Snoj v imenu zadruge Planinski dom, v imenu planincev Stajerčev Polde iz Tržiča, dalje dva domačina soseda, Matijevčeva mati in Kušperščka iz Doline.

To planinsko slavlje je združilo na Kočah v stotin ljudi. Prihajali so že v soboto popoldne in potem vso noč. Vsi so seveda obiskovali tudi glavne vrhove Košutinega pogorja, zlasti Veliki

vrh in Kladivo. Na Kladivo se je v spominsko knjigo samo v nedeljo vpisalo že 70 planincov, prvi celo že ob treh zjutraj. Prav toliko turistov je bilo na Velikem vrhu, kjer so si tržički planinci v družbi kaplana Zakrajška postavili mal šotor, pod katerim so prebili praznike. Omenjam, da je skrinjica s pečati in spominsko knjigo na Velikem vrhu potrebna popravila.

Sicer pa je za pravo živahnost poskrbelo vsega narava naših planincov sama. Vreme je bilo oba dni nadvse lepo, po kočah in planinskih stajah so se pridno oglašale harmonike. Prišli so tudi Korošci z onstran Košute.

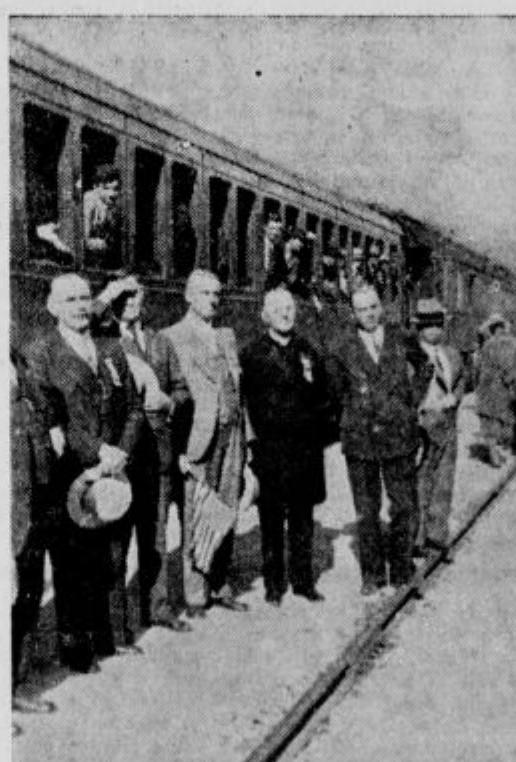
iste kakovosti ...

a sedaj
mnogo cenejše!

štedi
Vaše
 fino perilo

Sorejem slovenskih Amerikancev na Jesenicah

Vodstvo KSK Jednote.

Kanonik dr. Opeka pozdravlja.

Automobilска nesreča

Šmarje na Dol., 30. jun.

Že včeraj smo poročali v »Slov. listu«, o karambolu avtomobila in kolesa pri Šmarju. Dodatno sporočamo danes natančneje. Nesreča se je pripetila okrog petih popoldne na državni cesti med vasema Sap in Cikava. Ponesrečeni F. Masnoglav, doma iz Šmarja, se je peljal po cesti v smeri proti Grosupljiju. Ker je bilo na praznik popoldne izredno veliko avtomobilskega prometa — zlasti je bilo videti mnogo avtomobilov in motorjev iz savske banovine — se je moral fant vedno izogibati. Sedaj je na cestah zlasti po deželi veliko prahu, ki vsled divjega drenanja avtomobilov in motorjev polnoma zakrije cesto in razgled. J. Masnoglava je najprej prehitel avto »Prve slov. tvornice za sodavice«. Kmalu za njim pa pridrvlji v divjem diru neki osebni avto iz savske banovine (st. 3). Ta je fanta s kolesom podrl na tla: najbolj ga je zadel v treh oz. rebra s kljuko in s tako silo, da se je odlomila. Fant ima poškodbo tudi po obrazu, glavi in roki. Pri kolesu

pa ni velikih poškodb. Potem pa je bil ta zagrebški oz. hrv. avtomobilist še tako brezobjeren, da je vozil kar naprej. K sreči, ravno nekako ob tistem času pasira osebni vlak, ki gre iz Ljubljane 16.15. drž. cesto na Cikavi, kjer so zavrnice bile ravno tisti čas zaprte, tako da je avto moral ustaviti: ljudje so si zapomnili številko: klicali pa so tudi avtomobilista nazaj k ponesrečenemu, toda avtomobilist je takoj, ko so se zavrnice dvignile, odbrzel naprej. No, pa bo kljub temu imel priložnost pred pristojno oblastjo zagovarjati svojo brezobjernost. Prvi, ki so pritekli zraven, so takoj telefonirali po resilni avto, ki je bil v najkrajšem času na mestu in odpeljal težko ponesrečenega v bolnico.

Na motorju v smrt

Maribor, 30. junija.

V Slivnici pri Mariboru se je smrtno ponesrečil z motornim kolesom 50letni posestnik Ivan Blatnik. Posestnikov sin Matija Bežjak iz Frama si je nameč izposodil motorno kolo in povabil na vožnjo tudi Blatnika. Motor je odbrzel z obema proti Slivnici. V bližini kraja sta hotela prehiteti. Pri tem pa je Bežjak zavil preveč na desno in motorno kolo je s strahovitim hruščem pripeljalo v telefonski drog. Zadaj sedeli Blatnik je zadel v glavo v drog in je z razklano glavoobležal nezavesten sred ceste, dočim je Bežjak z prečnem naključju dobil le manjše praskne. Ponesrečenega so prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico, kjer pa je po dvernini borbi podlegel smrti. Blatnik je bil dober gospodar in mož dobrčina. Bodil mu ohranjen trajen spomin!

Novi zvon prineso na Koice.

K vprašanju žitnega monopola

V mejah Jugoslavije je promet z žitom svoboden — Povprečna cena pšenice 160 Din za 100 kg

Belgrad, 30. jun. AA. V zvezi z objavljenim zakonom o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke ter v zvezi s tozadovjem sklepi kraljevske vlade smo dobili tole obvestilo:

Uvoz pšenice, rži in pšenične moke iz inozemstva in našo državo je izključna pravica države, ki bo to pravico vršila v danih primerih preko privilegiranega izvoznika društva. Transitz skozi našo državo je prost, istotako se bodo spoštovali vse obvezne, prevzete z mednarodnimi pogodbami in sporazumi. Izvoz pšenice, rži in pšenične moke se bo vršil po sklepih ministrstva za trgovino in industrijo izključno preko privilegiranega izvoznika društva in njegovih zastopništv v Zagrebu in Skoplju, preko kmetijskih zadrug in trgovcev izvoznikov, ki kupujejo pšenico, rž in pšenično moko na račun privilegiranega izvoznika društva. V mejah naše kraljevine je promet s pšenico, ržjo in pšenično moko svoboden in se bo vršil kot dozdaj neovirano z nakupovanjem od pridelovalcev enako s strani zadružnih ustanov, kakor mlinov, trgovcev itd. Istotako morejo zadružne ustanove, mlini in trgovci brez omejitev kupovati in prodajati pšeni-

co, rž in pšenično moko, to pomeni, da more vsakodin izmed njih biti kupec, samo plačati mora določeno ceno na podlagi sklepa ministrstva trgovine in industrije v soglasju z ministrskim svetom. Cene, ki jih bo privilegirano izvozniško društvo plačalo poedinim pridelovalcem, trgovcem in zadružnim ustanovam na podlagi določene cene Din 160 za 100 kg, bo objavilo privilegirano izvozno društvo od časa do časa. Pri tem se bo trgovcem, mlinom in zadružnim ustanovam dopustila cena 3 Din za 100 kg nad minimalno ceno 160 Din za trud in stroške. Pri tem morajo paziti, da dobijo pridelovalci vsaj 160 Din za 100 kg pšenice povprečne kvalitete dotičnega kraja. Za pšenico, utovorjeno v vagoni ali vlačilce, v kolikor pripelje žito sam v vagoni ali vlačilce, ima pridelovalce pravico na vecjo ceno tako, da ta odgovarja njegovemu trudu. Cena 160 Din za 100 kg velja za pšenico povprečne kakovosti. Pšenica boljše vrste se bo plačevala razmeroma dražje. Ta cena se bo v toku leta povišala. Prva objava privilegiranega izvoznika društva bo pred 5. julijem, ko se začne ta akcija v letosnjem letu.

Ljubljana

Občni zbor SPD

Zahlera po samostojnosti osrednjega društva in podružnic. Odstop predsednika dr. Tomiška.

Ljubljana, 27. junija.

V petek zvečer se je vršil v Ljubljani v dvojni restavraciji. Pri levu izredni občni zbor osrednjega planinskega društva, kateremu je predsedoval državni predsednik g. dr. Fran Tomišek. Občni zbor S. P. D., ki so se vršili zadnja leta, so bili navadno precej burni. Tudi na včerajnjem občnem zboru se je pokazalo borbeno razpoloženje zborovalcev. Obžalovali je le, da je bil obisk takoj maloštevil.

Predsednik je po otvoritvi občnega zabora odredil, da se ima izvršiti volitev delegatov za skupščino S. P. D., ki je bila na prvi točki dnevnega reda. Lista, ki je v glavnem imela iste delegate, kakor jih je odbor imenoval lanskoto leto in ki jo je predlagal g. Hrovatin, je propadla. Sprejeta pa je bila druga lista, ki je imela poleg sedanjih vodilnih osebnosti planinskega društva tudi znano število takih delegatov, ki so iz vrst takozvanje opozicije. Predlagal jo je magistrani svetnik g. dr. Brilej.

Nadalje sta bila na dnevnem redu še dva samostojna predloga. Od teh se je nanašal prvi na vprašanje prispevkov, ki jih plačujejo osrednje planinsko društvo in podružnice. Sedanjo neenakomerno plačevanje povzroča osrednjemu planinskemu društvu težkoče, ker samo težko zmaguje vedno bolj naraščajoče upravne stroške in mu primanjkuje potrebnih sredstev za razne investicije in popravilo koč, posebno pa za druge važne kulturne naloge. Sprejet je bil predlog g. dr. Mračka, naj se prispevki izenačijo.

Pri drugem predlogu, ki se je nanašal na izpremembo sedanjih pravil in preusiroj društva, ni prišlo do sklepanja. G. predsednik je izjavil, da na podlagi pravil, ki določajo, da mora biti navzočih najmanj 200 članov, ne dopušča razprave o tej točki.

V debati o tej stvari je zbornični tajnik g. dr. Pretnar izrazil mnenje, da je sklepanje o izpremembi pravil sicer nemogoče, da pa pravila ne zabranjujejo, da se vršijo o stvari vsaj razgovori. Mnogi člani sedanjega odbora se trudijo in marljivo delajo. Mnenja je, da je po sedanjih pravilih, ki so pod kompromisom, uspešno delo in napredek tako osrednjega društva kakor posameznih podružnic otežkočen. Sistem, na katerem temelji zgradba S. P. D., je slab in ga je treba preurediti. Podružnice so že pred leti zahtevale reorganizacijo, a je le obžalovali, da se takrat stvar ni na pravilen način prijela. Tej zahtevi podružnice se na podlagi izkušenj, ki so nam jih prinesla dosedjanja pravila, pridružuje tudi ona skupina osrednjega društva S. P. D., ki se označuje za takozvanjo opozicije in ki zahteva samostojnost podružnic in samostojnost osrednjega planinskega društva. Te edinice pa naj bi bile povezane na podlagi enakopravnosti in medsebojne neodvisnosti v skupno višjo organizacijo, ki naj bi predstavljala njihovo zvezo za okolico Dravske banovine. Govornik je hotel preiti v raz-

govor o načrtu novih pravil, ki je bil izdelan in ki naj bi se v sporazumu s podružnicami še predelal in dopolnil tako, da bi ustrezal na obe strani in da bi obenem tvoril podlago za končno razpravo na običnih zborih. G. predsednik dr. Tomišek je smatral, da je bila izrečena kritika naperjena proti osebam in odboru, kar je povzročilo prerekanje. Hotel je vzeti govorniku besedo, proti čemu so navzoči ugovarjali. Zahvalil je nato od občnega zabora, da se izjavlji, ali odobrava, da govorniku odzvame besedo, ali ne. Zborovalci so to zavrnili, kar je predsednik smatral za nezaupnico in izjavil, da odlaga vsled tega predsedstvo S. P. D. ter je zaključil zborovanje.

Radi nastalega položaja bo v kratkem treba voliti novo vodstvo. Odstopovali predsednik g. dr. Tomišek — ne vemo, je li njegov odstop definitiven — ima za razvoj našega planinstva neoprečno velike zasluge. Zelja vseh planiniek v Ljubljiteljev naših planin je, da nam je S. P. D. kulturno in tehnično dostojna reprezentanca in da se razmere čim preje urede.

Fouršnike, oblike in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tordka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

○ Zanimivo predavanje o kemiji živil. Včeraj ob 6 popoldne je na kemiskem oddelku univerze na realki predaval ing. Gerl o kemiji živil. Predavatelj je pozdravil univ. prof. Rebek, ki je poudarjal, da zlasti zapadni narodi zelo gojijo kemijski živil, pač zato, ker imajo bolj razvito industrijo in zato tudi več pačenja živil. Mi smo še agrkulturna država, vendar pa se tudi pri nas že pričenja pačenje živil. Predavatelj ing. Gerl je nato obščeno govoril o kontroli živil, kakor se pri nas izvaja ter je pri tem uporabljal zlasti ugotovitve higijenskega zavoda. Mnogi sklepi predavatelja so bili prav zanimivi, ter je predavatelj govoril o strogo znanstvenih doganjih s tako poljudno besedo, da bi ga mogel razumeti tudi vsak lajik, in je res škoda da se predavanja ni udeležilo večje število občinstva.

○ Izpremembe v vodstvu zborničnega urada. V skobu je vpokojeni generalni tajnik Zbornice za TOI g. dr. Fran Windischer v navzočnosti zborničnega predstavstva izročil posle vodje zborničnega urada novoimenovanemu tajniku g. Ivanu Mohoriču. Ob tej priliki se je poslovil od njega zboručni predsednik g. Ivan Jelčin, za njim je izpogovoril dr. Windischer kakor tudi novi tajnik g. Mohorič. Pri prevzemu poslov je bilo navzoče tudi vse zbornično uradništvo.

○ Potčinjena kolonija mestne občine v Kranjčevi. V nakaznicah izdanih onim otrokom, ki bili sprejeti v kolonijo k morju, je določen dan odhoda za 2. julij. Odhod te kolonije se pa vsled tehničnih ovir preloži na 6. julija. Vse ostalo (zdravniška preiskava, ura zbiranja in odhoda) ostane v veljavi. — Mestni maliadični urad.

○ Zvezec uradniških vodov in sirot v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v četrtek 2. julija ob 3 popoldne v prostorju Alojzijeviča, Poljanska c. 4, z običajnim dnevnim redom. Udeležitev obvezna za vse članice. — Odbor.

○ Maturant II. drž. gimnazije v Ljubljani iz l. 1921. Na praznovanje 10 letnice mature v Podbrezju pri Podnartu se odpeljemo v nedeljo, 5. julija iz Lj. ob 7.30. Zbirališče v kolodvorski ulici. Na veselo svidenje! — Dr. V. Kocjančič, ženska bolnica, Ljublj.

○ Planinski dom Kofca

1500 m. Gorsko letovišče. Penzija 50-60 D.

○ Načrt novega cestnega policijskega reda za Ljubljano ima tudi sledočno določbo: »Enako se smejo zvočniki v zasebnih stanovanjih pri odprtih oknih uporabljati samo do 22 ure.« To je zelo občirno za vse one, ki spe na cestah. — Kaj pa je s strankami, ki stanujejo v hišah in sosednih stanovanjih, in katere si upravljajo že nočnega miru.

○ Slovensko zdravniško društvo vabi svoje člane, da si ogledajo obratovanje pivovarne Union in to v petek 3. julija. Sestanemo se v Littermannovem drevoredu točno ob 15.

○ Nočni gostje. Prejeli smo: Ob dveh zjutraj, ko je najslajši mir sprostil perot nad Strelisko ulico, so se na vrtu neke vite začule pritajene stopinje v pesku. Dotakne se me plaha Ženina roka: Nekdo hodi pod okni... V smu slisim besede in že odprem oči: skozi prizemno okno je bleščalo dvoje svetlih oči. Stirideset let potepip se je vzpel za skok v sobo. Seveda sem skočil s postelje in dvignil alarm, da bi mrtve zbulil; in zalupnil sem mu okno pred obrazom. Iizza okna se je izvil drugi mojster, ki je bil na straži. Oba sta ob mojem vptiju v diru smuknila z vrta.

○ Zritev lovske neprevidnosti. Ljubljanska bolnišnica je sprejela dne 26. junija 64 letno kočarico Ivano Kavčičevi iz Lazov, ki jo je neznan lovec ustrelil v levo nogo nad koleno. Rana je bila majhnna in Kavčeva se ni mnogo brigala zanj. Ali noga je pričela otekat in ženska je iskala zdravniško pomoč v Litiji. Revica pa je padla med vožnjo z voza in je moralna v bolnišnico, kjer je v nedeljo umrla. V ponedeljek se je vršila pod vodstvom sodnika dr. Bizjaka sodna obdukcija.

○ Trije ponesrečenci. Včerajšnji Slovenski list je poročal o več nesrečah. Ponesrečenci so

Zmanjšana vrednost

poletnje hrane

treba nadomestiti, pa bote tudi ob vročih dneh ohranili si energijo in živahnost.

Pri tem Vam največ koristi

Pripravila se z Ovomix-kozarem, ki ga morete dobiti povsod, kjer se prodaja Ovomaltine in sicer za ceno Din 15.—.

sicer nevarno ranjeni, vendar pa dozdaj k sreči nihče še ni umrl. Danes je bolnišnica sprejela še tri ponesrečence. 15 letni Roman Pulman, brivski vajenc, stanujec na Grajski planoti, se je sprel s svojo sestro, ki ga je v jezi zabolila s škarjam v hrbot. Poskodba ni nevarna. — V Domžalah je padel s črešnje 5 letni sin gostilničarja Vinko Januš in si zlomil desno roko. — 71 letni posestnik Melhior Klopčič v Vrbe pri Prevojah je padel z voza in si zlomil levo nogo.

○ Zobni atelje Jože Kavčič, Dunajska cesta 9, sprejema do preklica od 7-11 in od 3-7.

○ Dentist S. Palavec, Kongresni trg 14, ne ordinira od 4. do 20. julija.

ZOBNI ATELJE ROZA SCHWEIGER

Kolodvorska ulica 28, L nad. — ZOPET ODPRT.

Maribor

○ Promocija. Včeraj je promoviral na teološki fakulteti v Zagrebu za doktorja bogoslovja Josipa Meška, kapljan in katehet pri Sv. Magdaleni. Mlademu doktorju v vremenu ter priljubljenemu delavcu v mariborskih katoličkih društvenih naših najiskrenje čestite!

○ Usodna resničnost sanj. Njegova mati in oče njegovega prijatelja sta v isti noči sanjala, da ga je doletela na motornem kolesu nesreča in da si je strel obre nogi. Navzlic vsemu se je družba podala na izlet na dveh motornih kolesih proti Slov. Bistrici. Na povratak pa je prišlo na nepojasnjeno način do težke nesreče: L. Z. sta se strel obre nogi v kolenu. Motorno kolo nepoškodovan, njegov sopotnik nepoškodovan in vsi od ostale družbe nepoškodovani. Nad L. Z. pa se je obistnila usodnost sanj.

○ Končni izpit na Legatovem trgovskem tečaju. Zaključni izpit na omenjenem enoletnem tečaju so se vršili od 15. do 29. junija. Od 28 kandidatov in kandidatov, ki so bili pripuščeni k izpitom, so prestali izpit: z odliko 1, s prav dobrim in pom. 6, z dobrim uspehom 14, z zadostnim uspehom 2. Tri kandidatne imajo jesejni ponavljajni izpit. Padel ni nikdo. Do ugodnih uspehov na omenjenem zavodu so pripomogle odlične učiteljske moći, ki delujejo na zavodu. Slavnostna zaključujoča tečaja in razdelitev izpitanj se je vršila v ponedeljek dne 29. t. m. popoldne. Novitečaji se začeno 9. septembra. Vpisovanje v pisarni zavoda, Vražova 4, kjer se lahko dobe vsak dan potrebnata posnaja.

○ Končni izpit na Legatovem trgovskem tečaju. Zaključni izpit na omenjenem enoletnem tečaju so se vršili od 15. do 29. junija. Od 28 kandidatov in kandidatov, ki so bili pripuščeni k izpitom, so prestali izpit: z odliko 1, s prav dobrim in pom. 6, z dobrim uspehom 14, z zadostnim uspehom 2. Tri kandidatne imajo jesejni ponavljajni izpit. Padel ni nikdo. Do ugodnih uspehov na omenjenem zavodu so pripomogle odlične učiteljske moći, ki delujejo na zavodu. Slavnostna zaključujoča tečaja in razdelitev izpitanj se je vršila v ponedeljek dne 29. t. m. popoldne. Novitečaji se začeno 9. septembra. Vpisovanje v pisarni zavoda, Vražova 4, kjer se lahko dobe vsak dan potrebnata posnaja.

○ Matura na učiteljsku šolskih sester. Zaključni zrelostni izpit je polagalo 24 kandidatov. Pet kandidatov in odliko, vse ostale s prav dobrim uspehom. Z odličnim uspehom: Marija Areh, Gabrijela Kavčič, Alix Tofant, Marija Vegan in Eleonora Zorec. S prav dobrim uspehom: Ana Bende, Albinca Cuznar, Leopoldina Čulk, Ivana Hojs, Ida Juršč, Ljudmila Kac, Marija Maučič, Helena Modic, Elizabeta Nagode, Marija Osvirk, Marija Počivalšek, Cecilia Radej, Marija Sitar, Zora Stariba, Angela Susman, Marija Segula, Ernestina Turšič, Ana Viljak in Josipina Zajec.

○ Trgovce Alojzij Lesjak, Maribor. Gospoka 11 javlja, da je prodal to trgovino in se zahvaljuje cenejnjem obiskovalcem.

○ Trgovci-točilci pozor! Okrajni gremij trgovcev v Mariboru naznana, da je prodaja sadjeva lastne polnitve s 1. julijem ukinjena in se mora sadjevo zanaprej od producentov kupovati v zapečatenih steklenicah kakor vino in žganje.

Celje

○ Smrtna kosa. V nedeljo je v javni bolnišnici umrla 66 letna Terezija Pavšič, občinska reva iz Celja, v ponedeljek pa 72 letni Stefan Plavšak, previtkar iz Šmarja pri Jelšah. Naj počivata v miru!

○ Nezgodne. V nedeljo opoldan so na Lavi pred Kirbischovo hišo trčili dva kolesari in neki motociklist. Vsi so dobili lažje poškodbe, kolesa pa so precej razbita. — V nedeljo zvečer je neki

Dnevna kronika

Novi grobovi

+ Smrt vojnega moža. Lesce: V soboto, 27. junija, je smrt nenadoma iztrgala iz naših vrst enega naših najboljših, najidealnejših mož *Jurij Slava Murnika* ni več med nami. V najlepši moški dobi, pole malostne navdušenosti za katoliške ideale je omahnil sredi dela; ob njegovem truplu je zaplakala mlada vdova, je zaplakalo pet nepre-skrbljencov sirot, smo zaplakali tudi mi, ki smo poznali pokojnikov kristalnočist značaj, njegovo plenitno srce. Blagi pokojnik je bil od svojih mladežniških let naprej eden najagilnejših članov katoliških organizacij, v zadnjem času duša mladega katoliškega pokreta na naši župniji. Bil je ne samo naročnik vseh katoliških časopisov, ampak tudi vnet širitelj našega katoliškega tiska za celo župnijo. S svojo ljubezništvo in skromnostjo, pa tudi s svojo doslednostjo si je pridobil spoštovanje pri vseh; to se je pokazalo zlasti pri pogrebu, ki so ga udeležili ne samo številni domačini, ampak tudi mnogi prijatelji pokojnikovi iz sosednje Radovljice. Slava njegovemu spomini, preostalim pa nase najgobokejše sožalje!

+ V Polhogem Gradec je umrla 29. junija Marija Štrukelj, rojena Zobec, mati tamošnjega župnika, v 90. letu starosti.

Osebne vesti

= Novi finančni minister v Belgradu. Včeraj dopoldne je prispel z orijen ekspresom v Belgrad novi minister financ dr. Gjorgie Gjurič, dosedanji izredni poslanik in opolnomočeni minister naše kraljine v Londonu.

= Upokojena sta načelnik gradbenega oddelka Emil Hofmann in načelnik občega oddelka Feleks Binder, oba v I-3 pri direkciji drž. železnic v Ljubljani.

= Promocija. Včeraj je promoviral za doktorja prava na zagrebški univerzi g. Jure Koče, konceptni adjunkt Trgovske zbornice. Mlademu doktorju iskreno čestitamo.

= Diplomirala je na Aleksandrovi univerzi gdc. Juvanec Jožica, hči šol. ravnatelja v p. Ferdinandu Juvancu. Usposobljena je iz germanistike in srbo-hrvatske.

= Poroka. V nedeljo, 28. junija se je na Brezjah pri Mariji Pomagaj poročil znani kulturni delavec, podstarosta Kat. društva rokodelskih pomočnikov in dolgoletni član Ljudskega odra g. France Gajeta z gdc. Marijo Podrebersek, hčerko višnjega policijskega nadzornika. Obilo srce!

= Poročila sta se na Brezjah pri Mariji Pomagaj g. Franjo Verbič in gdc. Fani Artnakova. Mnogo srce.

= Napredovanje v naši vojski in mornarici povodom "Vidovega dne". Napredovali so med drugimi v čin polkovnika pehotni podpolkovnik Alfred Šimek, Miloš Ožegovič in Mirko Mikulič; topniški podpolkovnik Rudolf Vaner in Marijan Puke; konjeniški podpolkovnik Vladimir Seunig in orožniški podpolkovnik Viktor Novak; v čin sanitetnega polkovnika mornarice podpolkovnik dr. Ivan Fras; v čin podpolkovnika pehotni majorji Viktor Hengl, Janko Ahačič, Ljudevit Kamenara, Josip Valc, Ivan Sarniček, Vladimir Bošnjak in Dragotin Maras; topniški majorja Bruno Ridi in Oskar Časka; geodetski majorja Matija Prebeg in Karol Marcic ter sanitetni major dr. Rado Šober; v čin kapetana I. razr. pehotni kap. II. razr. Ljudevit Pogačar; v čin poročnika peh. podpolkovniki Mirko Kržič, Ivan Majksner in Milan Andrina; konjeniški podporočnik Viktor Kramarič; inženjerski podporočnik Jakob Baloh; zrakoplovni podporočnik Ivan Preslinski; v čin poročnika fregate poročniki korvete Joža Vrtačnik, Avgust Groselj, Alojzij Skulca, Josip Seseli, Gvido Boh, Pavel Zupan, Rajko Valand, Stanislav Stiglic, Ante Javoršek, Vinko Hudeček, Milan Zupančič, Anton Jukas in Dragotin Ribar; v čin strojnega poročnika podporočnika Anton Brumen in Rafael Perhauc; za nižjega voj. uradnika I. razr. Fatorini; za nižjega voj. tehn. uradnika III. razr. ekon. stroke nižji voj. uradnik II. razr. Marinko tehn. stroke mornarice nižji voj. teh. uradnik IV. razr. Martin Barac; v čin zrakoplovnega poročnika podporočnik Pavel Goldner; v čin kapetana II. razr. peh. poročnika Miroslav Ulrich, Filip Bokun, Zlatko Benkovič, Peter Gregurič, Mirko Vurster in Mirko Gavrič; konjeniški poročniki Franjo Furtiner in Juro Horvat; inženjerski poročniki Zvonimir Slangerberg, Ivan Sokolek, Franjo Snur in Robert Murko; zrakoplovni poročniki Josip Lankš in Rudolf Girzik; sanitetna poročnica dr. Vladimir Hilak in dr. Aleksander Šinkan; veterinarska poročnica dr. Dane Novak in dr. Ivan Feler; v čin inženjer-kapetana II. razr. inženjer poročniki Srečko Zagari, Veskošlav Trputec, Josip Sretner, Ivan Benkovič, Ivan Rojnik in Vinko Eržen; v čin strojnega kap. II. razr. poročnik Ivan Hrabrovski; za nižjega voj. uradnika II. razr. nižji voj. uradnik III. razr. ekonomski stroki Vilim Sajer, Ljubomir Kulš in Janko Bireš.

V čin poročnika korvete gojenici, ki so dovršili pomorsko vojasko akademijo – naredniki: Drago Bežan, Hubert Jelenčnik, Josip Grigič, Maks Peršon, Albin Unger, Feliks Rojs, Rudolf Pogačar, Janko Tomšič, Ivo Buljan, Branko Voglar, Štefan Kirchmajer, Ivan Konte, Velimir Jitner, Štefan Kregar, Berislav Šupek, Milivoj Pajtler, Aleksander Vučera, Rudolf Vinkler in Oton Miklavčič.

= V aktivno službo je preveden sanitetni rezervni kapetan I. razr. dr. Leonardo Rogič.

Ostale vesti

- Povratek ameriških izletnikov. Potom za-stopnika Francoske linije v Ljubljani, se je v ponedeljek z večernim brzovlakom preko Jesenic vrnila večja skupina ameriških izletnikov, ki so se mudili pri svojih v starci domovini. V pristanišču Le Havre se vkrcajo na francoski brzoparnik »Ile de France«. S tem brzoparnikom se vrne Newyork po 14 dnevni oddihu v starci domovini tudi ravnatelj Francoske linije v Newyorku g. John Volek, ki bo med vožnjo skrbel, da bodo izletniki dobro in zadowljivo potovati.

- Praktičen in teoretičen pevski tečaj za učiteljstvo pod vodstvom gospodinje Angele Trostove, učiteljice petja na drž. konservatoriju v Ljubljani, se prične v ponedeljek, dne 3. avgusta dopoldne v sobi št. 14 poslopja Glasbene Matice v Ljubljani.

- Učiteljstvu. Prihodnja številka Učiteljskega Tovariša izide po banovinski skupščini. UJU po-verjeništvo Ljubljana.

- Na klas. gimnaziji v Mariboru je število dijakov na koncu šol. leta: 685 (v tabeli dne 28. junija pomeroma 585).

- Na Vrhniko pohite v nedeljo 5. t. m. vsi prijatelji Vrhnik in njene okolice, ker bo tam ob 2 popoldne velika gasilska manifestacija, pri kateri bosta med neštetimi drugimi sodelovala tudi vrhniška rojaka stolni kanonik g. dr. Mihael Opeka in bivši zvezni tajnik ter soustanovitelj JGZ gospod Jaka Tinta. Pridite ši vil.

- Na državni trgovski akademiji v Ljubljani so se vršili zavrsni izpit pod predsedstvom ministarskega odpolanca g. inšpektorja Mihajla Presla od 11. do 26. junija. K izpitom je bilo pripuščenih 26 kandidatov (inj). Napravilo jih je 24, dva kandidata sta bila reprobirana za tri mesece. Izpit so napravili: Bajc Pavel, Brezigar Milena, Breznik Grozdana, Dekleva Nada, Dobrineta (z odliko), Dolenc Josip, Dolničar Joško, Gagel Herbert, Hauer Anica (z odliko), Hamburger Elza, Irt Anton, Koprol Stanislav, Lah Lea, Lahajnar Ivan, Marinšek Pavla, Mrežar Frančiška, Pečenko Mileva, Pirc Vekošlava, Rapotec Stanko, Šemši Janko, Tekavec Marija, Toni Jakob, Trontelj Alojzij, Marko Ivan.

- Priprave za trezrostni kongres so končane. Legitimacije za četrtnino vozijo dobiti po Putniku v Ljubljani in g. profesorju Pavliču v Celju. Odpojemo dne 2. julija z brzovlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 8 zvečer. Na Zidanem mostu se priključijo izletniki iz Maribora in Celja. Nazaj grede se ustavimo v Djakovem in fotografiramo stolnico za Strossmojerjevo proslavo.

- Neke muhovnik je potnik 28. VI. 1931. z vlaka, ki vozi v Murske Sobe v Maribor, odnesel aktovko. Prizadeti se prav lepo naproša, da naj vsaj brevir vrne, aktovko in druge stvari si pa lahko obdrži, če že hoče. Brevir se naj vrne na uredništvo »Novin« v Mursko Sobo. Brevirja menda itak dotočnik ne rabi.

- Prehrana plavačev. Prijatelji in gojitelji plavalnega sporta so že dalje časa raznotrovili vprašanje, s čim naj se hranijo plavaci-tekmovalci, ker s polnim želodcem ne dosežejo nikakega uspeha, samo od zraka pa clovec tudi ne more živeti. To vprašanje je postalno že bolj pereče, ko so jeli športniki po celodnevnu delu prihajati na vežbašč in so doberšen del moči že potrošili pri dnevnem naporu. Nove hrane ne smejo vzeliti, ker se sicer zopet obteži želodec. Jeli so jim dajati krepljeno sredstvo v tekoči obliki, t. j. koncentrirano naravno krepilno hrano Ovomaltine. Z njim so se kreplili vsi svetovni plavači: Mih. Georges, ki je l. 1925. v 11 urah preplaval Canal la Manche, Art. Rizzo, ki je l. 1928 nad 57 ur vztrajal na odprtrem razburkanem morju, in Nizozemka Leibrand, ki je v avg. 1929 v 35 urah preplavala 60 km dolgo progo Zeneva–Lausane in dosegla s tem svetovni rekord.

- Za pomladanske izlete vam nudi najboljšo izbiro provianta velemesarija Slamič na Gosposvetski cesti.

- Osebe, ki trpe na žolčnih in jetnih bolezni, žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef« voda zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi čreves in prostatahipertrofiji. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Sport o praznikih

Prošli teden je za sportnike minul v pričakovanju odločilne bitke za balkanski pokal. Kakor že večkrat je tudi to pot prevelika samozavest povzročila, da so zmagali nasprotniki. Romunska reprezentanca, v kateri ni bilo nobenega Romuna, je zmagal s 4:2. Rezultat odgovarja poteku igre. Poraz je največ zakrivila slaba krilnska vrsta, v kateri so igrali pravzaprav vsi slabši kakor običajno. Najslabši je pa bil Gjokić, katerega je zvezni kapetan postavil, ker je Marušič bolan. Skoro gotovo je, da bi pri boljši krilnski vrsti rezultat tekme izpadel v našo korist. Tako pa – Ode kanta – kakor so vzdihovali kibici pri tretjem golu, katerega je zabil najboljši igralec Romunov Glancman. Ta poraz naj bo zadnji opomin, da ne bo šlo drugače, kakor da bo naše reprezentančno moštvo imelo pred važnimi tekmmi skupne treninge. Le tako bo mogoče tudi na zunaj pokazati pravmo moč našega nogometna. V pondeljek je potem zagrebška nogometna reprezentanca dala Romunom pošteno lekcijo. Nič manj kakor šest golov so domači zabil, predno so nogometniki Bokarešti prišli k sapi in izboljšali rezultat na 6 : 2. S tem so sicer nekoliko popravili neuspeh prejšnjega dne, toda pokal je še!

Sicer je bila glavna prireditev tekma v Zagrebu, radi tega so se pa vseeno vrstile tekme za državno prvenstvo. In sicer pred vsem v belgrajski in vojvodinski ligi. Te tekme so končale s presenetljivimi rezultati. Tako je Slavija odnesla Sokolu v Belogradu dve točki s tem, da je drugače solidno moštvo premagala s 2 : 0. S to zmago je prisla Slavija na drugo mesto v tabeli. Ni izključeno, da si pribori sodelovanje v finalnih tekmmah. Tekmovanje lani je igralcem Slavije dosti koristilo. Sašk je pa v Sarajevu odpravil Jug iz Skoplja s 5 : 1. Težko nalog je uspešno resil Sand in Subotic. V gosteh je imel izborni Vojvodino iz Novega Sada in jo odpravil z 2 : 1. Ta zmaga Sandu ne bo dosti pomagala, ker v tej skupini vodi sigurno Mačva.

Ko smo že pri nogometnih tekmmah, bi omemnil predvsem turnir, ki se je vršil v Ljubljani na igrišču Primorja. Namen turnirja je bil lep, posebno ker je sodelovalo Primorje. Toda rezultat je pokazal, da v Ljubljani igrata nogomet samo vodilna kluba. Da pri takem stanju ne moreta naša vodilna kluba dosegči uspehov v lignih tekmmah, bo menda sedaj vsakomur jasno. Takozvani prvorazredni klub so igrali tako slab nogomet, da bi zagrebški četrtorazredni klub gotovo za razred boljši igrali. Te tekme bi si moral ogledati oni, ki se vprašajo, zakaj ne morejo naši klubi naprej. Nekaka kombinirana rezerva Primorja je odpravila v ležerni igri pravka Ljubljane Svobodo s 7 : 5. Jadran Slovenija s 4 : 5. Drugi dan Slovan sploh ni nastopil, medtem ko je Primorje zlahkoto premagalo Jadran s 11 : 0. Mariborski Rapid je na pravil izlet v Kapfenberg, kjer je premagal domače moštvo s 5 : 4. Rapid je igral prav dobro in bi moral zmagati z večjo razliko golov.

Prav pridni so bili naši kolesarji. Na progri, kjer se bo vršila tekma za državno prvenstvo, so priredili dirko za prvenstvo Triglavskega podobdorha. Pri tej dirki so naši kolesarji ovrgli trditve Zagrebčanov, da na tej progri radi hudi klančev ne bo mogoče dosegči dobrili rezultatov. Dirkači so dosegli povprečno brzino na uro 30.500 km. Na progri 152 km je prišel kot prvi na cilj Valant Ivan (Ilirija) v času 4:59 ure. Juniorji so dirkali na krajsi proggi in sicer le na 72 km. Prvi je prišel na cilj Gregorič Ivan (Disk Domžale), ki je prevozil težavno progro v času 2:22:47 ure. Pridritev je dobro uspela in je

Poleti je treba lase bolj negovati!

Prah in vročina škodujeta lasem. Če jih redno umivate z Elida Shampoo – Vam ostanejo lepi in zdrav!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Slov. obrtniki za skupne zbornice

Ko smo poročali o poteku občnega zborna Zvezde obrtnih zadrug v Ljubljani, ki se je vršil dne 14. junija 1931, smo ugotovili, da je glasovanje na tem zboru pokazalo, da je slovensko obrtništvo za skupne zbornice. Proti tej ugotovitvi se obrača glasilo Zvezde hrvatskih obrtnikov. Obrtniški vještinci in trdi, da je naša ugotovitev deplošana, če da je Zvezda obrtnih zadrug v Sloveniji najglavnnejši predstavnik obrtništva in da je njen zbor glede reševanja obrtniških vprašanj za dravsko banovino surveren.

Do take trditve je mogel priti drugače uvaževani list za začetilo obrtniških interesov v savski banovini samo po napacnih informacijah od strani ljudi, ki imajo interes na tem, da na zunaj pokazi velike uspehe v zaledovanju elijev, ki so jim bili postavljeni. Ne bi se spuščali v polemiku z informatorjem, ki noče vedeti, da Zvezde obrtnih zadrug v Sloveniji sploh nimamo, toda ker je namen potvarjenja tako jasen, smatramo za potrebo, da počaknemo našemu obrtništvu, s kaksnimi sredstvi se opera v tem, za celokupno obrtništvo tako važenim vprašanju. V dravski banovini imamo dve zvezni obrtni zadrug in sicer eno za območje bivše ljubljanske in drugo za območje bivše mariborske oblasti. Poleg tega pa so gostilničarji, katerih je okoli 5000, organizirani v posebnih zvezah gostilničarskih zadrug. Na področju bivše ljubljanske oblasti je v celoti 92 zadrug, od katerih jih je v

Izredni občni zbor delničarjev Narodne banke se bo vršil 12. julija ob 9 v Belgradu. Na občnem zboru bodo razpravljali o balanci za 28. junij t. l., o absolutoriju in vrstile se bodo volitve 24 članov upravnega odbora ter 7 članov nadzorstva.

IV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju nasadov. Zalec, v Savinjski dolini, dne 30. junija 1931. Pri najugodnejšem vremenu se hmeljarska rastlina prav lepo razvija in je prirasta že do vrha drogov. Ona je popolnoma zdrava, sveževelene barve, brez skodljivcev in bolezni, nastavlja mnogo panog, na katerih se prikazuje cvetni popki. Občne stanje nasadov je pa slej ko pre neenako. Minule tedne so hmeljarski številni vrste ter rastline drugič obispavali. Kupčija miruje.

Nova delniška družba. Trgovinsko ministrstvo je odobrilo pravila. Parne pekarne Soko, delniške družbe s sedežem v Belgradu. Glavnica znaša 1 milijon Din, pri vpisu se plača 40%. Ustanek v šestih mesecih. Ustanovni občni zbor se vrši 2. julija.

Borza

Dne 30. junija 1931.

Denar

Na naših borzah

Kaj so kvanti?

Theorija o kvantih je dober primer za to, kako se menjajo ali razvijajo znanstveni naki. Tisočletje je znanost zaslopala mnenje, da je materija, snov, nepretrgana, enomerma, danes pa uči, da sestoji iz atomov in molekul, med katerimi je prazen prostor. Taisto velja za nauk o energiji, sili.

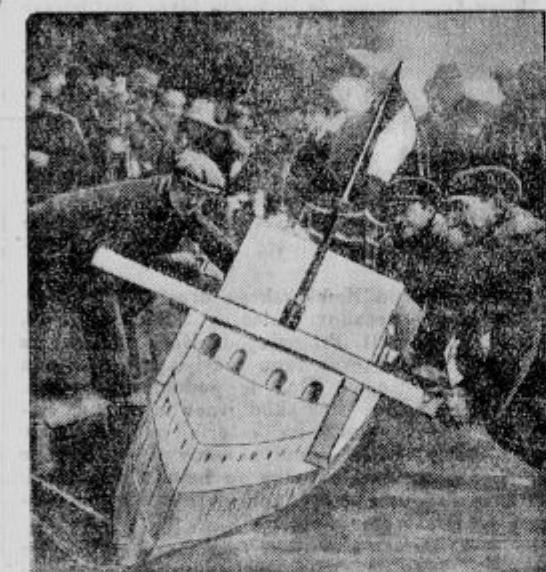
Energija kot taka je sploh dokaj nov pojmom, ki je nastal šele sredi 19. stoletja. Najprej

neki točki nikakor nista več soglašala. Planck je pojasnil nasprotje na ta način, da je energija v svojem ustroju sestavljena iz atomov ali kvantov. Kvantum je majhna količina, ki jo more kako telo sprejeti vase ali jo oddati. In vsako oddajanje ali sprejemanje se mora izvršiti v mnogokratni količini temeljnega kvantuma.

Stvar je tembolj zapletena, ker niso vsi temeljni kvantumi enake količine. Kakor imajo najnizje edinice različnega denarja (pare, centi, fenigi itd.) različno veljavno, tako so tudi kvanti različne frekvence; vsako izjavljajoče telo more oddajati le cele mnogokratnike kvantov, nikoli ulomkov. Vzrok tega dejstva nam ni znani.

Ce bi mogli prodirajočo fronto svetlobnega vala v znatni meri povečati, bi se nam pokazala najbrž kot množina svetlih lis na temnom ozadju. To spominja na Newtonovo teorijo o korpuskularni svetlobni teoriji, le s to bistveno razliko, da se trese vsak kvantum z neko določeno frekvenco. Kaj je to, kar se strese in kaj je prav za prav kvantum, tega ne vemo, kakor ne poznamo bistiva atoma.

Imamo precej dobre predstave o vrednosti energije enega kvantuma kakor tudi o veličini in množini enega molekula, čeprav ne vemo natančno, kakšna sta prav za prav. Celotna topotna energija kakega telesa more se stestaviti iz manj kvantov, nego znaša število njegovih molekulov. Cudna je pri tem misel, da se morejo v takem telesu tod in tam nahajati molekuli, ki so tako popolnoma prosti vsake energije, da se zdi, kakor da bi v telesu sploh ne bilo nobene topote.

Ameriški finančni minister Mellon v Parizu (levo poleg Brianda). Levo franc. ministr. predsednik Laval, desno Edge, ameriški poslanik v Parizu.

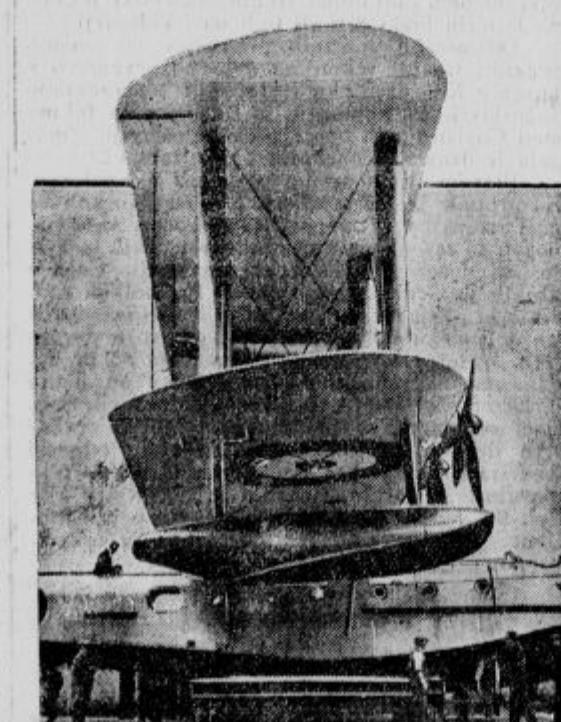
so sodili tudi o energiji, da je nepretrgana, enomerma. Kot dokaz za to je veljala solarna luč in topota, v kateri ni bilo opaziti nikakih temnih mest. To pa kljub temu ne pomeni, da je energija nepretrgana. Marveč je z energijo podobno kakor s snovjo. Dasi še ni nihče videl atomov, imamo tehtne razloge, da verujemo, da so. In prav tako tehtne razloge imamo za mnenje, da tudi energija ni nepretrgana, enomerma, marveč sestoji iz delcev, atomov, ki jih imenujemo znanost kvante. Izkazalo se je, da se ta teorija bolje prilega eksperimentalnim uspehom znanosti nego stara.

Pred dobrimi trideseti leti, kmalu po odkritju Röntgenovih žarkov, so opazovali, kako je postal zrak ali poljuben drug plin, skozi katerega so napeljali Röntgenove žarke — prevajalec električne. Če približamo električen elektroskop v bližino delujoče Röntgenove cevi, potem zlate ploščice, ki drugače streme naravnem, takoj padajo skupaj; električka uide skozi zrak, ki je v rednih razmerah najboljši izolator. Izkazalo se je, da je nastala prevodna žmčnost zraku odtok, ker so Röntgenovi žarki

Nepočupljiva ladja. Francoski matematik Chartrain je sestavil model za ladjo, ki je na noben način ni moči potopiti. Francosko mornariško ministvrstvo je odredilo poizkus s 4 metra dolgim modelom.

V spomin potomcem

Dasi sedanja doba, ki z blazno naglico drvi z anovim, v praktičnem življenju zamejuje vse staro, na drugi strani vendar skuša shraniti potomcem spomin na staro. Tako so Američani v Valley Forge, kjer se je odigrala ena odločilnih bitk v vojni za ameriško neodvisnost, celo bojišče shranili do današnjega dne popolnoma nedotaknjeno. To je narodni spomenik, ki ga ima v varstvu pennsylvanska država. Na vsem ozemiju je ostalo vse tako, kakor je bilo na dan bitke. Enako je ostalo vse nedotaknjeno v hišici, v kateri je tiste dni stanoval Jurij Washington, načelnik revolucionarne armade. — Svoje vrste muzeji so uredili lansko jesen v neki kleti na Montmartre-u v Parizu. Tu so v vosku ovekovečili prizore iz nekdajšnjega montmartreskega nočnega življenja, kjer so se po kabaretih zbirali v lahkomiseln družbi zapravljeni umetniki in druga bohemsko inteligenco. Takrat je cvetelo po tamkajšnjih zabaviščih mnogo prave umetnosti, ki jo je kasneje izpodrinilo industrijsko dobičkarstvo in zločinstvo. Zenitalna risarja Steinlein in Toulouse-Lautrec sta bila klasika Monmartrea in po njunih risbah so uredili sedaj uvodoma omenjeni muzej.

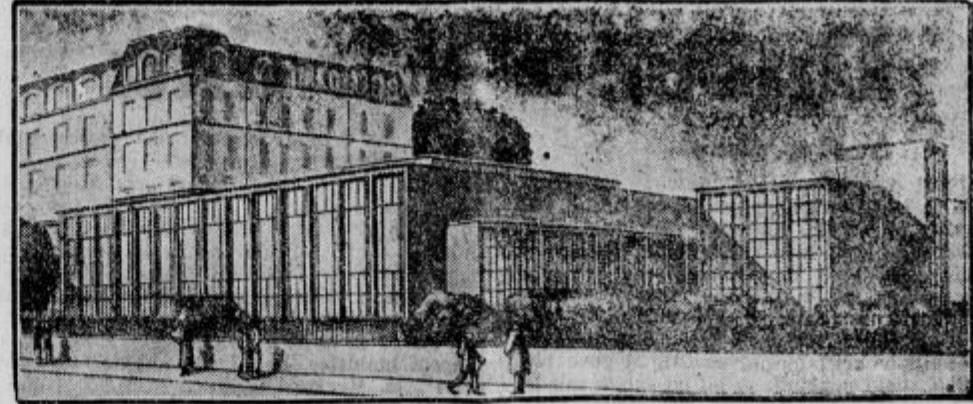
Stolnica v Olomouce, ki praznuje letos 800 letnico, odkar je bila zgrajena. Posvetil jo je leta 1131 mainški nadškof Albert.

nekaj zračnih atomov razbili v dva, z nasprotno električno napolnjena dela, dasi je bil prvočni atom električno nevtralen. To dogajanje imenujejo ionizacijo plina. Cudno pri tem je bilo to, da se je izvršila ionizacija le na zelo malo atomih. Čeprav so prodirali skozi plin vedno novi Röntgenovi žarki, se je na vsak biljon atomov razcepil približno en sam. Iz tega se sklepali, da val Röntgenovih žarkov ni mogel biti enakomeren, marveč je moral biti zgrajen zrnat ali grudasto; valovna energija je bila v glavnem osredotočena na posameznih mestih, drugod pa je bila le tenko razširjena. J. J. Thompson je razlagal to tako, da so samo ta posebna mesta zgoščene energije sposobna, da razbijajo zratri atom; in iz dejstva, da se le malo atomov ionizira — razcepiti, je sklepal, da obstaja osredje vala v glavnem le iz tenkih mest.

Nauk o kvantih izvaja sedaj zadnje posledice in je mnenja, da je sploh vsa energija osredotočena na posameznih točkah, vmesni prostor pa je prazen. Nauk o kvantih v njegovi sedanji obliki je pa izdelal Planck leta 1900.

Planck si je preskrbel svoje dokaze na poprišču svetlobe. Teorija in eksperiment na

Največji mornariški letalni čoln so dovršili na Angleškem. Čoln je ves iz duraluminija, ima tri motorje s skupno nad 2000 k. s. in akcijski radij 2400 km.

Nova palača za prihodnjo razorozitveno konferenco v Zenevi.

Rajski otok

Nekako en dan vožnje od Tokija leži sredi morja otoček, ob katerega obali je videti samo nekaj ribiških bark, ki se pa drugače zdi ne-naseljen. Toda za drevjem se skriva majhna, pripusta japonska vas, v kateri živi natančno 42 družin. Tega številu ni mogoče prekorati, ker ima vedno samo najstarejši sin v vsaki družini pravico, da se oženi in živi na otoku. Otok se imenuje Hatsušima. »Japan Magazine« pripoveduje o tem ostanku raja na zemlji: »Tipično japonske hišice se vrste ob obeh straneh dokaj ozke ceste; na koncu je templj in zraven njega pokopališče. V vasi ni ne trgovin ne gledališča ne gostilne ali kateregakoli drugega zabavnišča. Ne manjka pa javno kopališče, ki je obvezno po vseh japonskih občinah. Prebivalci žive pripusto in se zvesto drže starih običajev. Nobenega ni, ki ne bi mogel na pokopališču pokazati grobov svojih prednikov za sedem- do osemsto let nazaj. Vas se upravlja popolnoma kot občinstvo; vsaka družina dobi po številu svojih članov kos zemlje v obdelovanje. Moški se pečajo z ribolovom, ženske pa pridelejoje zelenjava. Kar preostaja od lastne prehrane, prodajo ali zamenjajo za drugo blago. Zasluzek se steka v skupno, blagajno in služi za potrebe vseh. Tu ne poznajo ne kriz ne brezposebnosti ne draginje, pa tudi ne bojev in prepirov. Prava Utopija!«

Neznanata Sibirija

Ekspedicija, ki jo je bila odpislala ljeningskrajska akademija znanosti v Severno Sibirijo, je našla ob ustju reke Indiguerbe, severno od Jakutska, nekaj selišč, ki niso zaznamovana na nobenem zemljevidu. Te vasi so daleč od oblijedenih krajev in štejejo nekaj stotin ljudi, ki so kozaškega pokolenja. Najbrž so to potomci kozakov, ki so se poizgubili tod ob osvojitvi Sibirije. Ljudje govore zelo pokvarjeno rusčino, so docela nepismeni in žive skoraj izključno od lova. O dogodkih v Rusiji v teku zadnjega poldrugega desetletja so slišali le neke govorice.

Oceanski letalec major Franco, ki se je postavil na čelo levicarskemu letalskemu puču proti španski republike. Franco so odstavili kot načelnika španskega vojnega letalstva.

Mrlič napadol pogrebce

V volinjskem mestecu Rownenn je umrl te dni skoraj 100 let sta žid. Po zdravniškem ogledu mrlča so obvestili rabinca in zategli pripravljati pogreb. Ko se je vršila običajna židovska kopelj, se je mrlič nenadonja zdramil in se dvignil. Ko je razbral, kaj se je zgodilo, je vzel enemu navzočih palico iz rok in začel mlatiti vse vprek, kogar je dosegel. Pogrebci so bežali na vse strani.

Pruska oblast proti negoti

Pruski notranji minister je razposlal vsem policijskim oblastem okrožnico, v kateri jim naroča, da brezobjektno nastopajo proti nesramnim slikam v izložbah in zabaviščih. Minister opozarja, kako skušajo razni časopisi, knjigarne in knjižnice vzbudit pozornost in načrtovalec v naročnikov z nesramnimi slikami. Enako surovno špekulirajo na spolnost raznega zabavišča, ki v svojih oknih in lokalih razobešajo nage slike. V vsakem takem slučaju mora policijska oblast nemudoma nastopiti in skrbeti za to, da se slike brezpojno odstranijo, če treba s silo. Lastnikom lokalov velja najprej opomin, potem pa naj se uvede proti njim redno postopanje in se jim odvzame koncesija.

Lov na kresnice na Japonskem

Japoncem in Japonkam prinaša kresna doba zelo priljubljeno zabavo: lov na kresnice. Lov se vrši s podobno pripravo, kakor pri nas lov na metulja. Ujete kresnice spravijo v majhne škatljice in postavijo v sobo, kjer se ponosi svetijo. Japonci verujejo, da se skriva v vsaki kresnici blodeča duša, ki zaradi nesrečne ljubezni ne more najti pokoja. Ker ni po vseh krajih kresnic in tudi ne more vsak ven iz mesta, da bi jih lovil, jih pa mestih prodajajo otrokom; težko bi se našel Japonec, ki bi svojemu otroku odrekel drobir za kresnico.

Neprestreljivo steklo. Na policijskem kemičnem institutu v Berlinu preizkušajo steklene plošče, ki jih tudi 9 mm krogla ne prestrelji.

Skriunostni žarki

Ze desetletja se trudijo tehniki vseh dežela, da bi proizvedli žarke, ki bi na velike daljave brez vsake napeljave užigali razstrelišča. Ce bi se posrečila ta iznajdba, potem bi bila vojna z dosedanjim strelnim orožjem nemogoča. Doslej so se pa izkazale vse take »iznajdbe« kot sleparja ali pa kot praktično ne-uporabne. Zadnji se je pečala javnost s tako iznajdbo leta 1924, ko je Anglež Grindel-Mathew oznanil svoje »vražje žarke«, glede katerih se je pa kmalu izkazalo, da so praktično neuporabni. Sedaj se peča s tem predmetom berlinski kemik Kurt Schimkus, in to popolnoma izvirno na svojo lastno pest. Schimkus raziskuje lastnosti nekih elektromagnetnih žarkov, ki nastajajo ob močnem poteku kemičnih reakcij. Pokazalo se je, da užigajo ti žarki močna razstrelišča na daljavo 80 metrov. Iznajditelj je mnenja, da bo mogel to daljavo znatno povečati. Žarki brez ovire produjajo tudi točno izstrelka (granate itd.). Ako bi toteli strelivo in razstrelišča proti žarkom uspešno zavarovali, bi se to v praksi izkazalo za neizvedljivo.

Afriški raziskovalec Smith umrl

V Kentu na Angleškem je umrl v starosti 82 let slovenski afriški raziskovalec Aloise Smith, o česar neverjetnih pustolovstvih je svoj čas izšla zanimiva knjiga. Bil je nekoc eden največjih lovec na leve in slone, a še sedaj je slovel kot najboljši izvedenec za južnoafriške diamante. Smith je tudi rešil zlati zaklad, ki ga je vozil parnik »Express of Indian«, ko se je ta potopil.

30 ton orožja vrgli v morje

Newyorška policija je te dni odpeljala na visoko morje 30 ton orožja, ki ga je leta 1930. zaplenila tihotapecem. Med orožjem so se nahajale strojnice, bombe in granate.

Snažilec oken snaži sveta očala.

Jesenice

Umrl je na Jesenicah splošno znani in vsevods spôštovan gospod Val. Černe, bivši večletni gerent jesenške občine. Z županstva je vhrala črno zastava, ki je oznanjala, da je umrl za jesenško občino prezaslužen mož. Tudi hranilnica v župnišču je izobesila črno zastavo, ker je bil pokojni med ustanovitelji iste. Na praznik sv. Petra na Pavla popoldne so ga ob ogromni udeležbi pokopali na jesenško pokopališče. Zavedenemu katoliškemu možu mir in pokoj, preostalim pa iskreno sožalj.

Savski sejem sv. Petra na Pavla ni bil več tak, kaor pred leti. Včasih je bilo ta dan na tak, kakov pred lotri. Včasih je bilo ta dan na Bohinju do Podrožice. Zdaj pa ne, pozna se denarna kriza vspovsod. Kljub krasnemu vremenu ni bilo dosti kupčije. Veliko vrelj je bilo tudi poznavati zato, ker je tovarna KID obratovala kakor vsak navaden delavnik in delavstvo tudi plačala z navadnim šitom. Velikanska razlika med nekdaj in sedaj tudi tu.

Radio**Programi Radio-Ljubljana:**

Sreda, 1. julija: Opoldan program odpade. 18.00 Jože Premrov: Razkol in obnova cerkvenega edinstva v ogleski patriarhiji. — 18.30 Salonski kvintet — 19.30 P. dr. R. Tominec: Portreti iz svetovne literature in umetnosti (John Milton) — 20.00 Koncert »Sloga«, godbo na pihala — 21.00 Salonski kvintet — 22.00 Čas, dnevne vesti.

Cetrtek, 2. julija: 12.15 Plošča (Slov. pesmi, plesna glasba) — 12.45 Dnevne vesti — 18.30 Salonski kvintet — 19.30 Drago Ulag: Gimnastične vaje — 20.00 Jože Premrov: Ustanovitev ljubljanske škofije — 20.30 Orgle-solo, igra prof. Rančič — 21.15 Koncert ljubljanskega šramel kvarteta (gg. dr. Ivan Karlin, dr. Mirko Karlin, Vladislav Prinčič, Viktor Dežela) in tenorista g. M. Jelačina — 22.15 Prenos z Bleda — 23.00 Čas, dnevne vesti.

Drugi programi:

Sreda, 1. julija:

Belgrad: 12.45 Radio orkester — 19.00 Ciganska glasba — 20.30 Radio orkester — 21.20 Pevske zbor »Marinković«. — **Zagreb:** 20.30 Koncert simfoničnega orkestra Amaterjev. — **Budapest:** 12.05 Ruske balalajke — 17.25 Odlomki francoskih oper — 19.40 Glasbeni večer — 21.00 Koncert vojaške godbe: nato igra gl. — **Dunaj:** 11.00 Dopoldanski koncert — 19.40 Pevske koncert — 20.15 »Kralj Henrik V., Shakespeare. — **Milan, Torino:** 12.00 Pestra glasba — 20.45 »Korneviški zvonovi«, opereta. — **Praga:** 21.00 Ljudska glasba — 21.30 Komorna glasba. — **Langenberg:** 20.00 Večerni koncert — 20.45 Dunajske slike. — **Rim:** 21.00 »La Gioconda« (Vesel, opera. — **Berlin:** 19.50 Baletna glasba — 21.00 Koncert. — **Toulouse:** 12.45 Koncert — 13.00 Vokalni koncert — 20.00 Plesna glasba — 20.30 Orkestralni koncert. — **Stuttgart:** 20.15 Zabavni koncert — 21.00 »Model II., igra — 22.45 Madjarska glasba.

Cetrtek, 2. julija:

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert — 19.00 Koncert (mandoline) — 19.30 Vokalni koncert — 20.30 Ljubljana. — **Zagreb:** 12.30 Plošča — 20.30 Koncertni večer: Ljubljana. — **Budapest:** 12.05 Koncert vojaške godbe — 17.30 Koncert — 19.30 Ciganska glasba — 20.30 Ciganska glasba — 20.20 Prenos iz studija, nato lahka glasba. — **Dunaj:** 20.00 »Janko in Metka« pravljica igra — 22.25 Večerna glasba. — **Milan, Torino:** 20.40 »Moč usode«, opereta. — **Praga:** 21.00 Operne arje — 21.30 Koncert (Richard Zíka). — **Langenberg:** 20.00 Večerna glasba — 20.40 Nova pesem v glasbi — 21.00 Simfonični koncert. — **Rim:** 21.00 Koncert in komedija. — **Berlin:** 20.30 Večerna glasba. — **Toulouse:** 12.45 Simfonični koncert — 20.30 Koncert — 22.45 Popevke. — **Stuttgart:** 21.00 Nepoznani Morari: (konc.)

Naročajte Slovence!

Čas vkuhavanja se je pričel!
Dobra gospodinja vporablja najpopolnejše WECK-ove priprave za vkuhavanje. Pri nakupu pazite na znakmo WECK.

Tovarniška zalogja za Jugoslavijo:

FRUCTUS - LJUBLJANA, Krekov trg 10
Krajevni prodajalci: Celje: J. Jagodič, Maribor: Carl Lotz in Plinter & Lenard, Ptuj: F. Vogel, Brežice: V. Pejan, Kranj: Merkur, Kočevje: F. Huber, Sevnica: A. Kastelic in P. Šetina, Slovenjgrade: I. Rojnik in K. Rojnik.

Ofrid v. Hanstein:

»SLOVENEC«, dne 1. julija 16.

Naznanilo otoritve

Cjenjenemu občinstvu vladno sporočam, da sem otvoril danes 1. julija v higienično preurejenem lokalnu v Prešernovi ulici štev. 5 (preje Lapajne)

podružnico

za prodajo vseh vrst svežega mesa, mesnih izdelkov, divjačine, perutnine in raznega delikatesnega blaga.

Potrudil se bom, da bom postregel svoje odjemalce vedno z dnevnim svežim blagom in po zelo zmernih cenah.

Se priporočam

FR. SLAMIC

velemesarija in tvornica mesnih izdelkov

Okrajne inšpektorje

sprejmemo proti mesečnemu pavšalu Din 2460 in nadprevidi. Nadalje podučujemo in napomenujemo v vsekom okraju po eno spredno žensko zaradi daljnega poučevanja v strojnjem plešenju kot hirsni obrti. Ako se pošije znakna za odgovor, pošljemo obsežna navodila. Zadruga jugoslov. plešaca, Osijek.

Auto-taxi:

IVAN DOLMOVIČ, Novo mesto, sprejema vsa naročila v gostilni Ivan Košak. Cena brezkonkurenčna. — Telefonska štev. 11.

Stoj in čitaj!

Iz ostreličnosti — torek popoldoma zastopan — Vam dam, v kolikor Vas zanimal, podrobne informacije glede naslednjih štirih stvari: Kje morete dobiti stalno domačo službo za pišemo dela, kje se morete zastopati namotih dohlekanosti domače obrti, ali če se želite baviti proizvodnjo nekega zelo dobro idočega predmeta proti prijernemu mesečnemu pavšalu, oziroma event. želite prevesti v okrajnih zastopstvih neke velike ugledne tvrdke. Plačete mi in priložite znakmo za odgovor, Oskar Lustig, ravatelji, Osijek, Krežmına ul.

Monopolna prodaia

patent-kisliline za baterije (svetovna senzacija, konec napolnjevalne postaje) se takoj odda. Ob zadostni varčnosti se odda zaloga. Gospodje, ki so uvedeni v avtomobilskih- in radio-krogih, imajo prednost. Dopise z navedbo dosedanjega delovanja na naslov:

CARL KURT GRUNING
FABRIK CHEMISCH-TECHN. PRODUKTE
HAMBURG 33, NEMČIJA

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo prehena hitro in zanesljivo, lasje se zopet zaraštejo, prhljaj in srbež izgineta, če uporabljate

RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.

Stekleničica 20 Din. Proizvaja in razposilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačičev trg 20.

Hranilnica Dravske Banovine

Celje Ljubljana Maribor

Najvarnejša in najboljša prilika za nalaganje prihrankov

Najlepša ugodnost za načmanje cenčnih posojil

Za vloge in vse obveznosti jamči Dravska Banovina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo

pozneje šlo za daljša potovanja in pa ker je hotel pognati raketo v zrak tako rekoč v polni bojni opremi.

Egon je proučeval svoje aparate in delal poskuse s krmilnimi vrtavkami, ki so se izkazale, da se dado z nenavadno lahkoto naravnavati, mlada poročevalca pa sta pregledovala zaloge.

»Zares, Joe Allister ve, kaj se spodobi. Imamo petdeset pušic mesnih konzerv, sočivje, pražena jabolka. No in tu je ladljiski prepečenec, sodavica, vino, kava, mleko v pušicah, čaj, kakao!«

Mladca sta postajala vedno boljše volje, zlasti še, ko sta videla, da je v raznih stenskih omarah, ki so skrivale vse te zaklade, vladala natančno taka toplina, kakršna je bila zanje primerna.

Američan je položil Egonu roko na ramo. »Živela imamo vsaj za šest tednov, jaz sem pa že lačen.«

»Jaz tudi.«

Egon se je zdramil iz globokih misli. »No, pa jejmo!«

Korus je kar zavriskal in odpril zopet neko omarico.

»Tukaj je pripravljen popoln zajtrk, pristna pečena gos.«

Helmstätter pristopi, vzdigne gos, pod njo pa najde listek, ki ga prebere in v trenutku skrije. Napisano ni bilo nič drugega kot ime: »Irena.«

Za trenutek je moral kar čvrsto stisniti zobe, da ne bi izdal svojih čuvstev: Ta zajtrk mu je pripravila Irena! Ukrivil je svojo razburjenost in rekel: »Torej, jejmo!«

Potegnil je iz stene mizico, Američan pa pfinasel iz omare pribor. Kajpada je vse bilo iz nezdobjljive kovine. Korus je prinesel pečeno gos, belega kruha in druge dobrote, ki so seveda vse bile v tesno zaprtih posodah in so jih operesene kovinske roke takoj oklepale, da jih sunek ni mogel poškodovati. Začeli

so jesti. Pa še tega so se morali učiti, kajti karkoli so prijeli v roko, se jim je zdelo neverjetno lahko. Grizljaji so jim kar sami leteli v usta. Ko je hotel Korus gos razkosati, se mu je težka tica zdela lažja od pisemske znamke. In še prav prileglo se je vsem trem, da so se zaradi neprestanih smešnih pripetljaj mogli od srca nasmejati.

Nato odpre Korus eno izmed desetih steklenic sekta (šumečega vina), katere je bil odkril med zalogami. Tudi te steklenice seveda niso bile iz stekla, ampak iz kovine, kakor vse ostale posode in niso bile prav nič poškodovane. Ko torej Korus odstrani žico, da bi steklenico odpril, zleti zamašek iz izredno silo v strop, sekrt pa sine kvísku kakor vodomet.

»Seveda, tudi ogljikova kislina ima dosti večjo moč.«

Korus dvigne kozarec: »Prvi polet na mesec naj živi!«

Američan izpije in iznova nalije: »Naj živijo potniki, ki prvi potujejo na mesec!«

Zopet se oglasi Korus: »Blagrujmo srečni slučaj, ki nas je združil!«

Egon je tudi hitro izpraznil prvi kozarec, zdaj si je pa le bolj ustnico omakal in še to počasi. Gledal je mladca. Imela sta komaj kaj nad dvajset let. Neskrbna mladost jima je sijala iz oči. Bila sta navdušena in prav po dečku lahkomeiselna in sta zato docela pozabilna, da sta zapisana smrti. Pač mladec, kakršne je med strašno svetovno vojno videl, ki se niso zavedali nevarnosti, ampak jih je slavohlepnost podziga, da so pevaje in smeje hiteli smrtonosni krogli naproti. Ni se mogel pogovarjati z njima, njuna veselost ga je rezala v sreč, vendar pa se nikdar ne bi mogel izpozabit, da bi jima veselje kvaril. Splazil se je torej v ozki prostorček v ozadju rakete, da bi pregledal aparate in dognal, kaj je vzlet zrušil in kaj se bo še dalo uporabljati.

Strahotno potovanje na luno

»Zakaj ne?«

Zato ker smo uresničili predlage in misli, kakor jih je na široko razpredel Herman Oberth. Izrabljeni zrak gre namreč skozi črno cev, napolnjeno s Calium causticum; cev teče po senčni strani rakete. V njej se usede vsa nesnaga, očiščeni kisik in dušik pa hitita po ceveh dalje na solnčno stran, se zopet ogreja in vstopita kot docela dober zrak znova v kabino.

»Vrši se torej večen obtok.«

Korus je medtem z napeto pozornostjo gledal skozi okno. »Kje pa smo prav za prav?«

To vam pa lahko precej natančno odgovorim. Če odštejemo začetno brzino, ki je sploh ni bilo mogoče zabeležiti, tedaj smo v prvih dveh urah, dokler smo še imeli pogonsko snov, prevozili po tri tisoč šest sto kilometrov na uro. Ko smo pogonsko snov izčrpali, se je pa naše premikanje ustalilo in znaša tri tisoč kilometrov na uro. Ker se zdaj vozimo že kakih šest ur, smo napravili približno dvajset tisoč kilometrov dolgo pot.

»Kako daleč pa je do meseca?«

»Mesec je od zemlje oddaljen kakih tri sto šestdeset tisoč kilometrov. Ker na uro prevozimo tri tisoč kilometrov, bomo za svoje potovanje porabili približno sto ur, ali, če zopet zaokrožimo, štiri dni.«

»Za koliko časa pa imamo živeža?«

»Prav za prav je le srečen slučaj, da ga sploh kaj imamo, ker sem namreč mislil, da bom potoval samo dve uri. Apel pa je na vsak način hotel, da vzamem s seboj vsakovrsten pratež in sicer zato, da bi preizkusil kakšen živež bo najbolj primeren, kadar bi

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo viš. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam!

Nužbe iščejo

Knjigovodja

dober bilancist se takoj sprejme. Ponudbe na upr. pod »Delazmožen«.

Učenka

z 2 razr. meščanske šole, sprejme trgovina z živili, event. s hrano in stanovanjem. Ponudbe na upr. pod »Učenka« št. 7451.

Delovodja

ki je popol. več strojno mizarskega dela se rabi. Naslov v upravi lista pod št. 7415.

Učenec

s primerno šol. izobrazbo, se takoj sprejme pri Fr. Grabec, fotograf, Ljubljana, Miklošičeva c. 6.

Vajenca

za mizarsko obrt, s hrano in stanovanjem v hiši, sprejme takoj Jože Vižin, Dorfarje p. Škočja Loka.

Vrtnar

za vrt, v bližini mesta na Gorenjskem, se išče. Prednost imajo, ki se nekoliko tudi na polje razumejo. Nastop začetkom prihodnjega leta. Ponudbe z navedbo, kje in koliko časa so bili že v vrtnarstvu zaposleni, na upravo lista pod št. 7315.

Sofera

samskega, trezrega, k tvorn. avtomobilu, z najmanj enoletno praksjo, ki je vozil samo tovorne vozove, sprejmem. Avtobusari izključeni. Nastop takoj, plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod šifro »Sofera« št. 7378 na upr. št. 7231.

Učenka

z 2 razr. meščanske šole, sprejme trgovina z živili. Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiva učenka« št. 7457.

Pljučal

Zdravniški zavod dr. Pečnika za pljučne bolezni, Sečovo, pošta Rogaska Slatina. Zahtevajte prospete!

PRIVATEN POUK ZA UČENCE SREDNJIH SOL. — Oddelki:

1. Privatni učenci-ke, katerim ne zadostuje srednja šola, lahko v kratkem času uspešno potrebuje razrede gimnazije in realke.

2. Redni učenci-ke, ki se ne počutijo dovolj pripravne v soli, dobe solidno podlago v kratkem času.

3. Dopisna predavanja za učence-ke, ki ne morejo zapustiti mesto stanovanja.

4. Kandidati za vojno akademijo dobe popolno podlago za sprejemni izpit v vojno akademijo.

5. Ženski oddelki pripravlja učenke za sprejemni izpit v višjo žensko delavnino šolo (poseben rezervat).

6. Obvestilni oddelki daje obvestila in navodila za vsa šolska vedenja v domovini in tujini. Izvršuje vse prevede. Skromen honorar.

Vsek učenec položi izpit in dobi izpričevalo iz državne gimnazije.

Poučujejo samo najsimpatičnejši profesorji in je vsakemu marljivemu učencu uspeh zagotovljen. — Predavanja so dnevna in večerna. Modern pension. Postopek roditeljski. Nadzorstvo strogo. Cene povoljne. Podrobna pojasnila daje in vpisovanje vrši vsak dan M. POPOVIĆ, Njeguševa ulica 29, Beograd (pri Slaviji). Telefon 16-63.

DOBAVA

INTPOLACANJE

V SEM VAST PARKETOV

SREČE

PRIVATEV POKLON

ANTON BOKAL LJUBLJANA SLOMŠKOVA UL. 19 TEL 2522

PRIVATEV POKLON

PRIVATEV POKLON